

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

September 2026

Letnik 11, številka 7

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z Urško Simnovčič Pišek

stran 4-7

Matura 2026 na Gimnaziji Litija

stran 7

Šmartno je kuhalo

stran 8

300-letnica posvetitve javorske cerkve

stran 19

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji

Elektronski naslov: info@smartno-litija.si

Telefon: 01 896 27 70

Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00

Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00

Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru,

zaželeno je predhodna najava na

telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Krajevne novice

Prispevke in oglase za naslednjo

številko Krajevnikh novic, ki bo izšla

oktobra 2026, pričakujemo

najkasneje do ponedeljka, **28. 9. 2026**,

na elektronski naslov uredništva:

krajevnenovice@bogensperk.si.

Članke, prejete po tem datumu, bomo

objavili v okviru možnosti. Avtorje

prispevkov in naročnike oglasov

naprošamo, naj pri pisanju in

oblikovanju upoštevajo navodila, ki so

objavljena na spletni strani

Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel,

Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Šmartno kuha 2026

Foto:

Žiga Felkl

Prelom in tisk:

Četisk, d. o. o.

Bežigradska cesta 5

3000 Celje

<https://obcina.smartno.si/>

mediji/krajevne-novice/

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Koraki v novo šolsko leto

Hvala našemu uredniku za povabilo k pisanju uvodnika v novo šolsko leto. Ko pišem, zunaj vladajo temperature, ki so daleč od tega, kar smo bili navajeni, ko smo odraščale generacije otrok, ki so poletja preživljale v družbi prijateljev zunaj v naravi, ob potokih, rekah, jezerih, bolj malo jih je počitnikovalo ob morju. Sprašujem se, kako bo to izgledalo v prihodnosti, ko že sedaj večji del poletja preživimo v zaprtih prostorih in si brez klime težko predstavljamo dneve in včasih celo noči. Lahko nas skrbi, ker vreme ni več takšno, kot je bilo.

Začenja se novo šolsko leto, ki odpira vrata znanju, radovednosti in neprecenljivim življenjskim izkušnjam tako v vrtcu kot v šoli. Za naše najmlajše naj bo vrtec prostor varnosti, prvih pravih prijateljstev, skupnih iger in ustvarjalnosti.

Šolarji pa stopajo nasproti novim izzivom, od prvošolčkov do starejših učencev, dijakov in študentov. Vsi so pripravljeni na poglobljanje znanja, na nove cilje. Šola ni le stavba z učilnicami in ocenami, je veliko več od tega. Je prostor odraščanja, sodelovanja in učenja za življenje.

Ključno vlogo pri tem imajo poleg staršev seveda tudi vzgojitelji, učitelji, strokovni in tehnični delavci v vrtcu in šoli. Njihova predanost, potrpežljivost in srčnost so temelj, na katerem mladi rod gradi svojo bodočnost. Pomembno je, da se mladi počutijo varne, sprejete, da so razredni kolektivi dobri, da je sodelovanje med vsemi, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem, kar se da dobro. Pomembno je, da se veliko pogovarjajo, prisluhnejo drug drugemu in si pomagajo.

V novem šolskem letu prav vsem želim zdravja, potrpežljivosti, vztrajnosti, vedrine, veliko novih izzivov, ustvarjalnosti in poguma.

Katarina Kragelj

Kurjenje odpadnih električnih kablov je prepovedano

Avtorica članka: Skupna občinska uprava občin Dol pri Ljubljani, Litija, Šentrupert, Šmartno pri Litiji in Trebnje

Na območju občin Litija in Šmartno pri Litiji smo prejeli prijave zaradi kurjenja odpadnih električnih kablov z namenom pridobivanja bakra. Občane opozarjamo, da gre za prepovedano ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo oziroma njenimi sestavnimi deli, ki predstavlja nevarnost za zdravje ljudi in okolja.

Po Uredbi o odpadkih (Uradni list RS, št. 77/22, 113/23 in 13/25) je kurjenje odpadkov na prostem prepovedano. Prav tako je prepovedano puščanje odpadkov v okolju in drugi načini nenadzorovanega ravnanja z odpadki.

Odpadne kable je treba oddati v zbirni center ali pooblaščenemu zbiralcu oziroma prede-lovalcu odpadne električne in elektronske opreme. Nadzor nad izvajanjem uredbe opravljajo inšpektorji, pristojni za varstvo okolja. Uredba predpisuje tudi kazenske sankcije.

Občani lahko takšno ravnanje prijavijo pristojni okoljski inšpekciji. Ob močnem zadimljenju ali neposredni nevarnosti je treba poklicati številko 113.

Javni poziv

JAVNI POZIV ZA ZBIRANJE POBUD ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

Občina Šmartno pri Litiji obvešča občane in zainteresirano javnost, da se 30. septembra 2026 izteče rok za oddajo pobud za spremembe in dopolnitve Občinskega prostorskega načrta občine Šmartno pri Litiji (SD OPN). Pobude morajo biti oddane na predpisanem namenskem obrazcu, ki je na voljo na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji na povezavi [Vloge in obrazci – Občina Šmartno pri Litiji](#) in v sprejemni pisarni Občine Šmartno pri Litiji. Pobudo lahko oddate do vključno 30. septembra 2026 po elektronski pošti na naslov info@smartno-litija.si, po pošti ali osebno v sprejemni pisarni Občine Šmartno pri Litiji. Obravnavane bodo le tiste pobude, ki bodo ustrezno izpolnjene, podpisane, bodo vsebovale priloge, navedene na obrazcu, in imele plačano takso, če je predpisana.

Kontaktna oseba za dodatne informacije, ki so na voljo po predhodni najavi, je Darja Rozina, elektronska pošta: darja.rozina@smartno-litija.si.

Občinska uprava Občine Šmartno pri Litiji

Bo Slovenija ostala moderna demokratična država?

Svoboda
Šmartno pri Litiji

Avtor članka: dr. Vinko Logaj, poslanec Državnega zbora

Kljub temu da je bila stranka Svoboda relativna zmagovalka volitev, aktivno deluje v opoziciji, katere naloga je, da nadzira delo vladajoče koalicije. 10. avgusta je preteklo štiri mesece od konstituiranja Državnega zbora po volitvah 22. marca 2026. 13. septembra pa bo 100 dni od imenovanja šestnajste Vlade Republike Slovenije. Prvi štirje meseci, to je prva dvajstina mandata poslancev, je bila v znamenju povsem neobičajne parlamentarne prakse.

Za predsednika parlamenta so koalicijske stranke (SDS, NSi-SLS in Fokus, Demokrati in Resnica) izglasovale predsednika stranke Resnica, ki je s petimi poslanci najmanjša stranka. Običajno je predsednik parlamenta član največje koalicijske stranke. Stranka Resnica trdi, da je formalno v opoziciji. V resnici pa to ni. Ves čas deluje kot koalicijska stranka in se obenem trudi ter išče izgovore, da bi obdržala svojega poslanca, ki ima dolg do države in nekdanjih zaposlenih v svojem podjetju. Ob tem pa zanemarljivo etične standarde in moralne vrednote, ki bi jih morali med prvimi spoštovati poslanci. V Državnem zboru sta nesprejemljiva tudi odnos do žensk in nivo komunikacije.

Nenavadno je, da predsednik v štirih mesecih še ni sklical nobene redne seje. Bilo pa je 19 izrednih zasedanj, na katerih so bili kljub nasprotovanju opozicijske Svobode, Socialnih demokratov in Levičice sprejeti zakoni in spremembe, za katere ni bila možna nobena javna razprava in posegajo v pravice državljanov na področju pokojnin in na področju socialnih pravic, zlasti zdravstva. Hkrati pa privilegirajo premožnejši sloj in zanemarljajo sistem solidarnosti, ki je temelj za javno zdravstvo, javno šolstvo in druge javne storitve. V tem kontekstu aktualna vladajoča koalicija ne sledi razvoju socialne in demokratične države, deluje v nasprotju z interesi večine ljudi in v nasprotju s tem, kar je državljanom obljubljala v predvolilni kampanji. Ironično je, da na nobenega od sprejetih zakonov ni dal veto Državni svet, ki ga vodi predsednik stranke Fokus Marko Lotrič, ki je v vladajoči koaliciji.

Tako je Ustavno sodišče že sprejelo sklep in dovolilo referendum o Interventnem zakonu, ki podpira bogatejše in ga vladajoča koali-

cija kljub več kot 47000 podpisov državljanov ni dovolila. Zaradi na hitro sprejetega Zakona o parlamentarni preiskavi, ki se ga je prijel ime Zakon o politični policiji, s katerim so odpravljene varovalke pred političnimi zlorabami parlamentarnih preiskovalnih komisij, so državljani prispevali več kot 44.000 podpisov za razpis referenduma. Vidni pravniki v Sloveniji ugotavljajo, da pripravljen zakon za pregon korupcije, ki ga je napovedovala stranka Demokrati Anžeta Logarja in potrdila Vlada, Slovenijo vrača v leto 1948, v svinčene čase komunizma. S strani vladajoče koalicije je bil protiustavno zavrnjen predlog dnevnega reda za sejo Državnega zbora, na kateri bi bila ustanovljena preiskovalna komisija v zvezi z vmešavanjem izraelske agencije Black Cube v predvolilno kampanjo. Zastrašujoči pa so tudi zapisi poslanca in vidnega člana SDS, ki je ustavne sodnike označil za »bedake« in namignil na razmislek o ignoriranju njihovih odločitev.

Vse navedeno kaže, da vladajoča koalicija ne dela tistega, kar je obljubljala pred volitvami in da smo priča radikalni in razdiralni politiki, ki ne spoštuje neodvisnih organov in mnenja strokovnjakov. To pa pomeni razgradnjo pravne države in odmik od demokratičnih standardov in od demokracije, zato bomo v stranki Svoboda na referendumih proti uveljavitvi spornih zakonov.

Spoštovani občani!

S septembrom bo v prostorih Občine Litija začela delovati tudi poslanska pisarna. Na voljo vam bom za različna vprašanja, pogovore in pobude. Vljudno vabljeni!

125-LETNICA CERKVE V ŠMARTNEM PRI LITIJU IN ŽUPNIJSKI DAN

nedelja, 20. september 2026

10.00 – slovesna sv. maša, ki jo bo vodil novomeški škof dr. Andrej Saje

11.30 – kulturni program pri župnišču

12.00 – golaž, pijača in druženje

Lepo vabljeni!

Zapisa Šmartno pri Litiji

Intervju z Urško Simnovčič Pišek, ravnateljico Gimnazije Litija

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

September je mesec, ko se osnovnošolci in dijaki po poletnih počitnicah vračajo v šolske klopi, oktobra pa se jim bodo v predavalnicah pridružili še študenti. Novo šolsko leto pri naša številne izzive vsem, ki so kakor koli vključeni v vzgojo in izobraževanje. Letošnje leto bo še posebej pomembno za Gimnazijo Litija, ki je z začetkom julija dobila novo ravnateljico. Dolgoletno ravnateljico Vido Poglajen je nasledila Urška Simnovčič Pišek, ki je gimnazijo prvič popeljala v novo šolsko leto. Ob tej priložnosti smo se z novo ravnateljico pogovarjali o njenih načrtih, izzivih in viziji nadaljnjega razvoja gimnazije.

Spoštovana gospa ravnateljica, v imenu uredništva se vam iskreno zahvaljujem, da ste se odzvali našemu povabilu k pogovoru. Ker vas številni naši občani morda še ne poznajo, bi za začetek prosil, da se na kratko predstavite. Nam lahko zaupate nekaj o svoji poklicni poti, izkušnjah in o tem, kaj vas je pripeljalo do vodenja gimnazije?

Hvala za povabilo. Po izobrazbi sem profesorica slovenščine in zgodovine. V vzgoji in izobraževanju delam že več kot 25 let, od leta 2005 pa sem zaposlena na Gimnaziji Litija. V tem času sem poučevala slovenščino, opravljala delo šolske knjižničarke, bila razredničarka, mentorica mladim učiteljem in dijakom, zunanja ocenjevalka na splošni maturi ter vodila različne projekte na šolski, državni in mednarodni ravni. Prav izkušnje pri vodenju projektov, sodelovanju s sodelavci in delu z mladimi so me spodbudile, da sem sprejela izziv vodenja šole.

Gimnazijo Litija dobro poznam, saj sem z njo rasla kot učiteljica in kot človek. Vodenje šole zame ni pomenilo koraka v neznano, ampak naravno nadaljevanje dolgoletnega dela in želje, da skupaj z zaposlenimi ustvarjamo šolo, ki bo sodobna, odprta in prijazna

do vseh. Verjamem, da je dobra šola predvsem skupnost ljudi, ki si zaupajo, sodelujejo in imajo skupen cilj – mladim omogočiti kakovostno izobraževanje in spodbudno okolje za osebno rast.

Vsak začetek je nekaj posebnega. Kako ste doživeli prva dva meseca na mestu ravnateljice in kakšni so bili vaši prvi vtisi o šoli, kolektivu ter dijakih?

Prva dva meseca sta bila zelo dinamična, vendar sem imela pri tem tudi veliko srečo, da sem funkcijo ravnateljice prevzela 1. julija, torej ob koncu šolskega leta. To mi je omogočilo dovolj časa za postopno prevzemanje obveznosti, pripravo na novo šolsko leto ter predvsem za temeljito predajo poslov.

Zelo pomembno mi je bilo, da je predaja potekala še v času, ko je bila prejšnja ravnateljica Vida Poglajen zaposlena na šoli. Tako sem jo lahko sproti spraševala o številnih vprašanjih, ki se pojavijo šele pri vsakodnevem vodenju šole. Pri tem mi je bila v veliko pomoč, saj me je na prevzem ravnateljskih obveznosti pripravljala že precej pred uradno predajo. Za njeno podporo, čas in pripravljenost deliti svoje dolgoletne izkušnje sem ji iskreno hvaležna.

Veliko pomoč sem imela in imam tudi pri pomočnici ravnateljice Tanji Boltin, predvsem pri organizacijskih vprašanjih, povezanih s poukom, razporeditvijo dela in pripravo novega šolskega leta. Njeno dobro poznavanje organizacije pouka in vsakodnevnega življenja šole mi je v tem obdobju zelo dragoceno.

Tako sem imela možnost, da v novo vlogo vstopim postopoma in z veliko podpore. Julij in avgust sicer veljata za nekoliko mirnejša meseca, vendar je bilo treba pripraviti vse za novo šolsko leto – od organizacije dela in kadrovskih vprašanj do razvojnih načrtov.

Najbolj me veseli, da sem v kolektivu začutila veliko pripravljenost za sodelovanje. Na Gimnaziji Litija imamo strokovne, predane in ustvarjalne zaposlene, ki jim je mar za dijake in za razvoj šole. To je izjemno dobra osnova za prihodnost.

Ponosna pa sem seveda tudi na naše dijake. Njihovi uspehi dokazujejo, da se trud izplača. Letos je splošno maturo uspešno opravilo kar 98 % maturantov, več kot polovica jih je dosegla prav dober ali odličen uspeh, dobili pa smo tudi zlatega maturanta. Takšni rezultati so odraz kakovostnega dela profesorjev in prizadevnosti dijakov.

Tudi ob osebnih srečanjih z dijaki sem znova začutila, da imamo na šoli veliko mladih z idejami, talenti in željo po znanju. Prav njihova energija, ustvarjalnost in radovednost so največja motivacija za nadaljnji razvoj šole.

Katere so po vašem mnenju največje prednosti Gimnazije Litija in na katerih področjih vidite priložnosti za nadaljnji razvoj?

Naša največja prednost je zagotovo velikost šole. Ker smo manjša gimnazija, lahko vsakemu dijaku namenimo več pozornosti. Odnosi med dijaki, učitelji in starši so bolj osebni, kar ustvarja občutek varnosti, pripadnosti in medsebojnega spoštovanja.

Hkrati pa smo zelo aktivna šola. Poleg kakovostnega pouka dijakom ponujamo številne projekte, ekskurzije, raziskovalno delo, tekmovalništvo in mednarodne izkušnje, zato dijaki pridobivajo veliko več kot le znanje za maturo. Aktivno sodelujemo v projektu Preplet – Zasavsko učno stičišče, vključeni smo v Ekošolo, Zdravo šolo, program Šola ambasadorica EU in v druge številne projekte, pomemben del našega dela pa predstavljajo tudi mednarodne izmenjave v sodelovanju z društvom Lojtra. S tem dijakom omogočamo, da pridobivajo znanje in izkušnje tudi zunaj klasične učilnice ter razvijajo kompetence, ki jih bodo potrebovali v nadaljnjem izobraževanju in življenju.

Priložnosti vidim predvsem v nadaljnjem razvoju sodobnih metod poučevanja, premišljeni uporabi digitalnih tehnologij in umetne inteligence, povezovanju predmetov ter krepitvi kompetenc, ki jih bodo mladi potrebovali v prihodnosti – kritičnega mišljenja, ustvarjalnosti, sodelovanja, komunikacije in odgovornega odločanja. Želim si, da bi dijaki poleg znanja za maturo pridobili tudi širše življenjske izkušnje in samozavest za soočanje z izzivi prihodnosti.

Ob tem želimo še naprej krepiti sodelovanje z osnovnimi šolami, lokalnim okoljem, univerzami in drugimi partnerji. Prav povezovanje nam omogoča, da mladim ponudimo čim več različnih priložnosti.

Verjamem, da je mogoče biti **majhna šola z velikimi priložnostmi** – in prav to je ena od poti, po kateri želim nadaljevati.

Kakšna je vaša vizija razvoja gimnazije v prihodnjih letih? Katere cilje ste si zastavili kot ravnateljica?

Moja vizija je, da Gimnazija Litija **ostane** šola odličnega znanja, hkrati pa postane še bolj prepoznavna kot šola dobrih odnosov, inovativnosti, odprtosti in sodelovanja.

Želim si, da bi vsak dijak pri nas našel priložnost za razvoj svojih talentov in potencialov ter da bi šolo zapustil kot samozavesten, odgovoren in razgledan mlad človek. Zato bomo še naprej velik poudarek namenjali kakovosti pouka, strokovnemu razvoju zaposlenih, medpredmetnemu povezovanju, mednarodnemu sodelovanju in izmenjavam ter sodelovanju z univerzami, gospodarstvom in lokalnim okoljem.

Pomemben del moje vizije pa je tudi način, kako šolo vodimo. Verjamem, da morajo biti odločitve strokovne, premišljene in tran-

sparentne, predvsem pa da pri njihovem sprejemanju ne sme sodelovati le vodstvo. Zaposleni morajo imeti možnost soustvarjati življenje in razvoj šole, saj s tem prevzemajo tudi večjo odgovornost za skupne odločitve. Želim si, da bi vsi čutili, da niso zgolj izvajalci nalog, ampak aktivni soustvarjalci šolskega prostora.

Zato smo tudi nekoliko spremenili organizacijo dela. Ob že delujočem šolskem razvojnem timu in timu za kakovost smo oblikovali še **tim za trajnostni razvoj in tim za promocijo šole**. Tako želimo posamezna področja razvoja bolj povezati in vanje vključiti čim več zaposlenih.

Pomembna novost je tudi način sodelovanja pri organizacijskih vprašanjih. Vodje timov bodo skupaj s pomočnico ravnateljice vključeni v **kolegij ravnateljice**, kjer bomo obravnavali organizacijske zadeve in iskali rešitve skupaj. Šolski razvojni tim bo tako predvsem prostor za razmišljanje o razvoju šole, kolegij pa prostor za usklajevanje in reševanje organizacijskih vprašanj.

Želim si torej šolo, v kateri so zaposleni vpeti v odločanje, kjer se ideje slišijo in kjer lahko vsakdo prispeva nekaj svojega. Ko zaposleni sodelujejo pri ustvarjanju šole, jo tudi bolj ponotrani; začnejo jo doživljati kot svojo. Prav občutek pripadnosti pa je po mojem mnenju eden od temeljev dobre šolske skupnosti.

Ob vsem tem pa želim ohraniti tisto, kar nas že danes odlikuje; prijetno vzdušje, medsebojno spoštovanje in občutek, da na naši šoli vsak posameznik šteje.

Sodelovanje s starši in lokalnim okoljem je pomemben del delovanja vsake šole. Kako nameravate to sodelovanje še okrepiti?

Šola ne more uspešno delovati brez dobrega sodelovanja s starši in lokalnim okoljem. Starši so naši pomembni partnerji, zato želim, da komunikacija temelji na

zaupanju, spoštovanju in odprtem dialogu. Prav tako želim še naprej krepiti povezovanje z občino, podjetji, kulturnimi ustanovami, društvi in drugimi organizacijami. Gimnazija mora biti dejaven del lokalnega okolja, lokalno okolje pa pomemben partner pri ustvarjanju novih priložnosti za naše dijake.

Pomemben del tega sodelovanja je tudi povezovanje z osnovnimi šolami. Tega ne razumem zgolj kot promocijo gimnazije, ampak predvsem kot priložnost, da osnovnošolci našo šolo spoznajo skozi izkušnjo, zato jih vabimo, da se nam pridružijo pri različnih dejavnostih in tako že pred vpisom začutijo utrip naše šole.

Osnovnošolce vabimo, da se nam pridružijo tudi neposredno pri pouku, na primer v okviru šolskega projekta **Dnevi tujih jezikov**, ko skupaj z našimi dijaki spoznavajo jezike in kulture. Sodelujejo lahko tudi na naših posebnih dogodkih in tekmovanjih, kot je **Dan pi**, na katerem se pomerijo v recitiranju decimalnih števil pi in ustvarjanju piezije; poezije, zasnovane na decimalnih številih pi. Na naravoslovnem petku pa imajo priložnost raziskovati, eksperimentirati in svoje znanje preizkusiti na drugačen, bolj izkustven način. Takšno povezovanje želimo v prihodnje še nadgrajevati. Želim si, da je Gimnazija Litija prostor, kamor osnovnošolci prihajajo z veseljem, še preden bodo stali pred odločitvijo o vpisu. Hkrati pa s

tem gradimo povezovanje med šolami v lokalnem okolju in mladim omogočamo, da svoje znanje, interese in talente razvijajo v različnih okoljih.

Verjamem, da od takšnega sodelovanja pridobivajo vsi – osnovne šole, gimnazija, lokalno okolje in predvsem mladi.

Gimnazija ni le prostor pouka, temveč tudi številnih dejavnosti zunaj učilnic. Katere projekte, tekmovanja ali obšolske dejavnosti bi posebej izpostavili?

Na to vprašanje težko odgovorim na kratko, saj se na naši šoli res veliko dogaja, o nekaterih projektih in dejavnostih pa sem že govorila. Tokrat bi zato izpostavila le nekaj stvari.

Med tradicionalnimi dejavnostmi so **Dan Pi, Dnevi tujih jezikov, naravoslovni in projektni dnevi**, različni kulturni dogodki, športne dejavnosti, ekskurzije in raziskovalni projekti. Dijakom omogočajo, da znanje povezujejo na ustvarjalen in izkustven način ter razvijajo tudi veščine, ki jih pri klasičnem pouku težje pridobijo.

Zelo pomemben del življenja šole je tudi **kultura**. Posebej bi izpostavila naš **mešani mladinski pevski zbor**, ki vsako leto pripravi samostojni koncert, na katerem se nam pogosto pridružijo tudi drugi srednješolski zbori. Letošnji koncert je bil aprila in je bil lep primer tega, kako lahko glasba povezuje dijake, šolo in širše okolje. Delovati je začel tudi gledališki klub, dijaki pa so se že drugo leto zapored predstavili z antidramo – kar je nedvomno zahteven in pogumen ustvarjalni podvig.

Pomembne so tudi **mednarodne izkušnje**. Letos smo z Društvom Lojtra uspešno izvedli izmenjavo z romunskim mladinskim centrom, pred leti pa tudi z irskim in portugalskim. Takšne izkušnje mladim odpirajo pogled v svet, jim omogočajo spoznavanje drugih kultur ter jih učijo samostojnosti, sodelovanja in prilagajanja novim okoljem.

Ponosni smo tudi na uspehe naših dijakov na različnih **državnih tekmovanjih**, pa naj gre za naravoslovna, matematična, jezikovna, zgodovinska ali druga področja. Letos je npr. **Jan Petrič, dijak prvega letnika, zmagal na Župančičevi frulici v kategoriji srednješolskih pesnikov**, naši dijaki pa so dosegali lepe rezultate tudi na številnih drugih tekmovanjih.

Ob vsem tem pa ne smemo pozabiti niti na **šport, tabore, ekskurzije in različne oblike druženja**. Prav raznolikost je po mojem mnenju ena od pomembnih prednosti naše šole. Dijak lahko pri nas najde področje, ki ga zanima – od naravoslovja in raziskovanja do glasbe, jezika, umetnosti, športa ali mednarodnega sodelovanja.

Vse to potrjuje, da Gimnazija Litija ni samo prostor pouka in priprav na matura, ampak prostor, kjer lahko mladi odkrivajo svoje interese, razvijajo talente in pridobivajo izkušnje, ki jih bodo potrebovali tudi zunaj šolskih klopi.

Kaj bi svetovali učencem zaključnih razredov osnovnih šol, ki se odločajo za vpis v srednjo šolo? Zakaj bi izbrali prav vašo gimnazijo?

Izbira srednje šole je ena prvih pomembnih odločitev, ki jih mladi sprejmejo sami. Zato bi jim svetovala predvsem, naj pri izbiri ne gledajo samo na to, katera šola je na papirju »najboljša«, ampak naj razmislijo, kje se bodo dobro počutili, kje bodo lahko razvijali svoje interese in talente ter kje bodo imeli občutek, da pripadajo.

Če bi me vprašali, zakaj Gimnazija Litija, bi odgovorila zelo preprosto: **ker smo šola, kjer dijak ni številka**. Naši dijaki se med seboj poznajo, poznamo jih profesorji, lažje opazimo njihove močne strani, pa tudi takrat, ko potrebujejo dodatno pomoč ali spodbudo.

Prav ta osebni odnos je po mojem mnenju ena največjih prednosti naše manjše gimnazije.

Ob tem pa majhnost nikakor ne pomeni manj priložnosti. Prav nasprotno. Dijaki se lahko vključujejo v številne projekte, tekmovanja, raziskovalno delo, kulturne in športne dejavnosti, mednarodne izmenjave in druge dejavnosti, o katerih sem že govorila. Lahko se preizkusijo na zelo različnih področjih in morda odkrijejo tudi kakšen talent, za katerega prej niso vedeli.

Tudi sama sem bila na Gimnaziji Litija najprej profesorica in sem tako več kot dve desetletji od blizu spremljala generacije naših dijakov, zato danes zelo dobro vem, kaj jim lahko naša šola ponudi. Videla sem, kako se dijak, ki je v prvi letnik prišel negotov in zadržan, v štirih letih razvije v samozvestnega mladega človeka, ki ve, kaj želi in kam želi naprej. **Prav takšni trenutki so zame najlepši del šolskega dela.**

Zato bi bodočim dijakom rekla: »Pridite nas spoznat.« Ne samo na informativni dan, ampak tudi na kakšen naš dogodek, projekt ali dejavnost. Pogovorite se z našimi dijaki in profesorji ter začitite, kakšna je šola. Mislim, da se o šoli največ pove prav skozi ljudi, ki jo vsak dan soustvarjajo.

Naš cilj namreč ni samo uspešno opravljena matura. Želimo, da mladi iz Gimnazije Litija odidejo z znanjem, samozavestjo, širino in izkušnjami, predvsem pa z občutkom, da so v štirih letih naredili pomemben korak na poti v odraslost.

Koliko dijakov trenutno obiskuje vašo šolo? Kako ocenjujete zanimanje za vpis v zadnjih letih – opazate rast, upad ali ostaja število vpisanih razmeroma stabilno? Kateri dejavniki po vašem mnenju najbolj vplivajo na odločitev mladih za gimnazijsko izobraževanje?

Na Gimnaziji Litija je 268 dijakov. Število je v zadnjih letih razmeroma stabilno, čeprav se vse manjše srednje šole na periferiji soočamo z demografskimi spremembami.

Menim, da se mladi danes pri izbiri šole ne odločajo zgolj na podlagi programa. Vedno pomembnejši postajajo odnosi, vzdušje, kakovost pouka, možnosti sodelovanja v projektih ter občutek, da bodo na šoli sprejeti in slišani.

Naš cilj je, da Gimnazija Litija ostane šola, ki mladim ponuja tako odlično znanje kot tudi prostor za osebno rast.

Za konec pa še osebno vprašanje – kaj vas pri delu z mladimi najbolj navdihuje in vam daje največ zadovoljstva?

Mladi me vedno znova navdušujejo s svojo energijo, iskrenostjo in idejami. Vsaka generacija je drugačna in prinese svoj pogled na svet. Prav to je pri delu z mladimi tako lepo – nikoli ne moreš ostati popolnoma na istem mestu, saj te tudi oni nenehno spodbujajo, da razmišljaš drugače in ostajaš odprt za spremembe.

Največje zadovoljstvo mi prinesejo trenutki, ko vidim, da dijak odkrije svoje sposobnosti, premaga dvome vase ali doseže nekaj, za kar si je dolgo prizadeval. Včasih je to velik uspeh na tekmovanju ali maturi, drugič pa nekaj veliko bolj osebnega – ko se nekdo opogumi, stopi iz svoje sence, najde področje, ki ga veseli, ali preprosto začne verjeti vase. Takšni trenutki so bili zame kot profesorico vedno najlepši del poklica.

Tudi odločitev za ravnateljsko delo izhaja iz tega. Po več kot dvajsetih letih dela na Gimnaziji Litija dobro vem, koliko lahko šola pomeni mlademu človeku. Želim si, da ostaja naša gimnazija prostor, kjer mladi poleg znanja pridobivajo tudi samozavest, odgovornost, širino, spoštovanje do drugih in pogum, da poiščejo svojo pot.

Če lahko pri tem kot šola naredimo vsaj majhen korak naprej, je naše delo vredno.

Vsem dijakom, zaposlenim in staršem želim uspešno in ustvarjalno novo šolsko leto. Pred nami je veliko načrtov, idej in izzivov, ki pa jih želim uresničevati skupaj z ljudmi, ki Gimnazijo Litija vsak dan soustvarjajo. Verjamem, da prav s sodelovanjem, zaupanjem in

medsebojnim spoštovanjem ustvarjamo šolo, na katero smo lahko ponosni.

Spoštovani, najlepša hvala za vaš čas in prijeten klepet. Vam, vašemu kolektivu in dijakom želim uspešno šolsko leto.

Gimnazija Litija

MATURA 2026 NA GIMNAZIJI LITIJA

Splošno maturo je v spomladanskem roku 2026 opravljalo 48 dijakov, od tega jih je bilo 47 uspešnih. Tako smo bili 98 % uspešni, republiško povprečje je bilo 95,5 %. Od 47 uspešnih jih je deset doseglo odličen, 17 prav dober, 19 dober in en zadosten uspeh na maturi. Eden od maturantov – Jurij Guna – je dosegel odličen uspeh s pohvalo in postal zlati maturant. S ponosom vsem maturantom čestitamo in jim želimo uspešen začetek študija.

Gimnazija Litija

Naša nova ravnateljica Urška Simnovčič Pišek na slovesni podelitvi spričeval maturantom

PRIZNANJA GIMNAZIJE LITIJA

V šolskem letu, ko svoje izobraževanje zaključuje naša 26. generacija, smo podelili 44 pohval odličnjakom in 23 priznanj Gimnazije Litija dijakom za najvidnejše dosežke.

DIJAK/-INJA	RAZRED	PRIZNANJE GIMNAZIJE LITIJA ZA
Luka Krofl	1. a	za zlato priznanje na državnem tekmovanju iz matematike in srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz kemije
Anika Skubic	1. b	za zlato priznanje na državnem tekmovanju iz logike in srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz kriptografije (Strogo zaupno)
Brin Osojnik	2. a	za zlato priznanje na državnem tekmovanju Logična pošast in srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz matematike
Anamarija Zupančič	2. b	za zlato priznanje na državnem tekmovanju Ekokviz, srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz kemije in srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz psihologije
Jonaš Rua Kvapil	2. c	za zlato priznanje na državnem tekmovanju Ekokviz
Lovro Vozelj	2. c	za srebrno priznanje na državnem tekmovanju Ekokviz
Ažbe Zupan	3. a	za zlato priznanje na državnem tekmovanju Logična pošast
Brina Pok	3. a	za zlato priznanje na državnem tekmovanju iz kriptografije (Strogo zaupno)
Jakob Erjavec Deniša	3. a	za srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz sociologije
Nira Podlogar	3. a	za zlato priznanje na državnem tekmovanju iz znanja o sladkorni bolezni
Ana Kepec	4. a	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih
David Marolt	4. a	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih in srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz logike
Frida Škerbina	4. a	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih, srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz zgodovine in za opravljeno bralno značko v vseh štirih letih
Gloria Baš	4. a	za prizadevno delo v dijaški skupnosti
Igor Prijatelj	4. a	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Lara Jelen	4. a	za zlato priznanje na državnem tekmovanju iz sociologije in večletno sodelovanje v debatnem klubu
Alex Vozelj	4. b	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Ana Celec	4. b	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih
Erika Kotar	4. b	za večletno sodelovanje v pevskem zboru
Jurij Guna	4. b	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih, zlato priznanje na državnem tekmovanju iz zgodovine, zlato priznanje na državnem tekmovanju iz biologije in srebrno priznanje na državnem tekmovanju Ekokviz
Lan Alibeg Šešok	4. b	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih in večletno sodelovanje v pevskem zboru
Leon Novak	4. b	za srebrno priznanje na državnem tekmovanju iz znanja o sladkorni bolezni in srebrno priznanje na državnem tekmovanju Ekokviz
Sara Magdič	4. b	za odličen učni uspeh v vseh štirih letih

Gimnazija Litija

Šmartno je kuhalo

Avtorica članka: Tatjana Polanc Kolander

Na Staretovem trgu smo v soboto, 22. avgusta, izvedli dogodek Šmartno kuha.

Zaradi nestanovitnega vremena je bila letošnja izvedba malo okrnjena, saj je ob 13.00, ko se je dogodek uradno začel, še deževalo. Nekaj že prijavljenih ponudnikov je ob tem ocenilo, da je napoved preveč nestabilna, da bi tvegali, nekaj pa se jih je opogumilo in kljub dežnim kapljam opremilo svoje kuharske postaje. Na naše veliko olajšanje se je vreme popravilo, Staretov trg je obsijalo celo sonce, prišli so tudi obiskovalci. Našteli smo jih 750, kar je glede na okoliščine pomenilo lep obisk, zadovoljni so bili tudi ponudniki.

Foto: Žiga Felkl

Na Šmartno kuha 2026 so hrano in pijačo ponujali: Krčma na gradu, Šiš smash burgers & loaded fries, Bar Gabrijel, Krompirjevci iz Gorenje vasi, Žiga Dolar, Volk Turjaški, Klet Brda, Vinska klet Metlika in Vinogradniško društvo ŠTUC.

Kulinarična prireditev Šmartno kuha je bila v okviru Festivala Bogenšperk prvič izvedena leta 2019. V tem obdobju je pridobila na prepoznavnosti in obisku, saj jo je zadnja leta v povprečju obiskalo tudi do 1000 obiskovalcev. Da gre za turistično zanimiv dogodek, je letos prepoznala tudi organizacija Turizem Ljubljana, ki je prek razpisa o sofinanciranju turističnih prireditev v regiji Osrednja Slovenija festivalskim kulinarnim dogodkom namenila nekaj sredstev. Festival Bogenšperk izvaja Javni zavod Bogenšperk ob podpori Občine Šmartno pri Litiji, nekaj sponzorskih sredstev za izvedbo pa prejme tudi od prijateljev Festivala Bogenšperk, ki so letos Trgo-grad, Kopit, Peskopop Kepa, Šuštar trans, Elektro Jani, Savne Štrus, KGZ Litija in Krčma na gradu. Vsem omenjenim velja velika zahvala.

VALVASORJEV POHOD

grad Bogenšperk
krožna pot

sobota,
19.
september

start
ob 9.00

FESTIVAL BOGENŠPERK

Občina Šmartno pri Litiji

Kalendarska Linija

NEDELJSKO POPOLDNE PRI VALVASORJU

Komorni zbor Valvasor

Dirigent: Jože Vidic

Gost: Rudi Bučar

grad Bogenšperk

nedelja,
20.9.
2026
ob 15.00

FESTIVAL BOGENŠPERK

Vstop prost

Občina Šmartno pri Litiji

JSKD

JANE DAVID BOGENŠPERK

OKTET VALVASOR

Grad Bogenšperk

Grajske počitnice znova navdušile mlade grajske pustolovce

Avtorica članka: Mojca Knez

V okviru XII. Festivala Bogenšperk je bilo med 3. in 7. avgustom 2026 dogajanje na gradu Bogenšperk ponovno namenjeno najmlajšim obiskovalcem. Tradicionalne Grajske počitnice so tudi letos združile raziskovanje, ustvarjanje, gibanje in predvsem veliko dobre volje. Pet počitniških dni je v družbi grajskih prijateljev preživel 20 otrok iz Šmartna in Litije.

Letošnji program je otroke popeljal v svet grajskih zgodb, skrivnosti in dogodivščin. Skozi različne naloge in igre so se podali na lov za skritim zakladom, preizkusili svoje znanje in spretnosti na grafični delavnici ter v srednjeveških igrah z vitezom Volkom Turjaškim in ustvarjali pod mentorstvom Društva LILA. Svoje kuharske spretnosti so preizkusili v grajski Krčmi, kjer so skupaj z Markom spoznavali čare priprave hrane. Počitniški teden so posebej popestrili spoznavanje gozdnih skrivnosti z gozdarjem Janezom Nograškom iz Zavoda RS za gozdove, obisk Valvasorjeve konjenice in srečanje s policijsko enoto iz Litije. Otroci so tako lahko pobliže spoznali gozd, delo gozdarja ter opremo in delo pripadnikov konjenice in policijske enote. Ker so bili avgustovski dnevi zelo vroči, ni manjkalo niti vodnih iger, s katerimi smo se osvežili in poskrbeli za še več dobre volje.

Otroci so skozi igro in doživetja na nekoliko drugačen način spoznavali bogato zgodovino gradu Bogenšperk ter odkrivali, da se lahko tudi počitniški dan spremeni v pravo malo pustolovščino. Grajske počitnice so se ponovno izkazale kot prijeten in priljubljen del poletnega dogajanja v okviru Festivala Bogenšperk. Veseli nas, da lahko otrokom omogočimo aktivno, ustvarjalno in doživeto preživljanje počitnic v domačem okolju, kjer poleg novih znanj in izkušenj nastajajo tudi nepozabni spomini.

Javni zavod Bogenšperk se iskreno zahvaljuje vsem sodelujočim, izvajalcem programa in prostovoljcem, ki so s svojim znanjem, časom in dobro voljo soustvarili letošnje Grajske počitnice. Hvala tudi sponzorjem XII. Festivala Bogenšperk za podporo ter Krčmi na gradu Bogenšperk za odlično hrano.

VABLJENI NA

SEJEM

DOBROTE

ŠMARSKE DEŽELE

SOBOTA,

17. 10. 2026

OD 9.00 DO 13.00 STARETOV TRG

UČNA POMOČ ZA OSNOVNOŠOLCE

VSAK TOREK MED 15. IN 17. URO

V PROSTORIH KRAJEVNE KNJIŽNICE ŠMARTNO

UČNA POMOČ JE
BREZPLAČNA!

Več info na:
040 612 199 (Urška)

Tabor Gasilske zveze Šmartno pri Litiji

Avtorica članka: Ana Maria Zaman

Po zaključku šolskega leta se je 39 otrok naše gasilske zveze udeležilo tradicionalnega gasilskega tabora. Od 28. junija do 4. julija smo taborili na Tabornem prostoru Dobrava. Za varnost, pester program, organizacijo in pripravo obrokov so skrbeli ekipa devetih mentorjev, vodja tabora, kuhar in logistik.

Vsako jutro smo začeli z jutranjo telovadbo, sledili pa so raznoliki programi. Otroci so izdelovali bivake, spoznavali rastline, ustvarili svoje unikatne taborne lučke in taborne majice, na katere so zapisali najlepše spomine tedna.

Posebno doživetje so bili obiski policistov, reševalcev, gasilcev in pripadnikov vojaške policije, ki so otrokom predstavili svoje

delo, opremo in vozila. Obiskali smo tudi PGD Radlje ob Dravi, kjer so nam predstavili društvo in pripravili gasilski poligon.

V tednu ni manjkalo športnih aktivnosti. Organizirali smo gasilske olimpijade, igrali odbojko, obiskali vodni park in veliko prostega časa namenili igri, druženju in ustvarjanju novih prijateljskih vezi.

Ob koncu je sledila podelitev priznanj, nato pa težko slovo. Veliko objemov, tudi kakšna

solza sta bila najlepši dokaz, da smo skupaj preživeli nepozaben teden, poln novih prijateljstev, smeha, sodelovanja in dragocenih življenjskih izkušenj.

Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo staršem za izkazano zaupanje. Veseli smo, da smo otrokom lahko pričarali teden, poln lepih spominov, novih znanj in doživetij.

Iskrena hvala tudi donatorjem in vsem drugim vpletenim.

Ko se srečajo generacije

Avtorica članka: Veronika Kočever, socialna animatorka

Počitniško dogajanje Poletje pred muzejem, ki je potekalo pod okriljem Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Litija in Šmartno, se je za en dan preselilo tudi k nam v dom. Mladim obiskovalcem so se pridružili še otroci naših zaposlenih, ki so ta dan izkoristili za nekoliko drugačen počitniški dan – dan v službi svojih staršev.

Dopoldne je za otroke minilo ob ustvarjalnih delavnicah in športnih igrah, po kosilu pa je prišel čas, ko sta se obe generaciji srečali.

Skupaj so se zbrali ob ogledu nostalgičnih risank, ki so marsikateremu stanovalcu obudile spomine, otrokom pa pokazale delček otroštva, ki so ga poznali starejši. Za trenutek smo se skupaj vrnili v čas, ko so si trije zajčki umili zobe, smuknili pod odejo in nam zaželeli lahko noč.

Otroci pa med stanovalce niso prinesli le svoje energije, radovednosti in nasmehov, temveč tudi prav posebno voščilo našemu domu, s katerim so srečanju dodali še lepšo noto.

Prav takšna srečanja različnih generacij pogosto ustvarijo najlepše trenutke, ko se preteklost in sedanjost srečata ob preprostem druženju, nasmehu in skupnem doživetju.

PUB ? KVIZ

YUGO NOSTALGIJA

PETEK,
18. 9. 2026

19.00
KULTURNI DOM ŠMARTNO

OBVEZNA PRIJAVA:

Novice iz Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Z otoka Korčule smo se vrnili polni energije in prijetnih doživetij.

V mesecu juniju smo bili na sedemdnevnem edukativnem okrevanju na Korčuli, otoku morja, sonca in vina. Pot nas je vodila po mostu na Pelješac, ki so ga nekateri naši člani videli prvič, z otoka Korčula pa smo se vračali s trajektom do Splita. Naši dnevi so se pričeli z meritvami krvnega sladkorja in jutranjo telovadbo ob morju. Če ni bilo prevroče, smo se po zajtrku odpravili na kakšen kratek pohod v okolici hotela Posejdon v Veli Luki. Čez dan smo uživali na plaži. Obiskali smo znamenito jamo Velo špilo in mesto Korčula, zgrajeno v obliki ribje kosti. Ogledali smo si zgodovinske znamenitosti in si ob obali privoščili osvežujočo pijačo ali kavo. Ob večerih smo se udeleževali družabnih iger in obveznih predavanj edukativnega programa. Člani društva smo bili mnenja, da je naše druženje minilo prehitro in ga moramo čimprej ponoviti, zato v mesecu septembru potujemo v Rabac. Vse člane, ki se še niso odločili za potovanje z

nam, od 10. do 17. oktobra vabimo na edukativno okrevanje v zdravilišče Banja Vrućica v Bosni in Hercegovini.

Hotel Kardial ****	Cena
7 polnih penzionov v dvoposteljni sobi	540,00 EUR
TURISTIČNA TAKSA JE VŠTETA V CENO	

Ostale aktivnosti društva:

Meritve krvnega sladkorja, krvnega tlaka, kisika v krvi, holesterola in trigliceridov bodo vsako prvo sredo v mesecu od 8.00 do 10.00 v društveni pisarni na Parmovi 7, Litija.

Telovadba pod strokovnim vodstvom bo potekala v mali telovadnici Športne dvorane Litija **ob torkih od 16.00 do 17.00**. Začetek bo 22. septembra 2026.

Plavanje in vadba bosta skupaj z MDI Litija in Šmartno potekala v bazenu Pungrt Šmartno pri Litiji **ob sredah od 16.00 do 17.00**. Zaradi prenove bazena je prva vadba predvidena v mesecu novembru.

Učne delavnice Dihalne vaje in tehnike sproščanja predavatelja **dr. Sama Fakina** bodo potekale **ob ponedeljkih ob 16.00** v društvu ali v Knjižnici Litija. Začetek bo 21. septembra 2026. Ker je udeležba omejena,

se je potrebno predhodno prijaviti.

Uradne ure so v ponedeljek in sredo od 8.00 do 11.00 – telefonski številki: 01 898 15 84 in 031 777 154 (153), e-pošta: drustvo.dia.litija@siol.net.

Novice iz Društva upokojencev Šmartno pri Litiji

NAŠI JUBILANTI

Letos, na začetku avgusta, je 90 let življenja dopolnila naša so-krajanka Bogomira (Mira) Čož, ki zadnjih nekaj let biva v Domu Tisje v Črnem Potoku. Ob tej priložnosti smo jo obiskali sosedje iz Valvazorjeve ulice, kjer je do odhoda v dom živela, in predstavniki društva upokojencev. Čeprav je ležala v postelji, se je našega obiska zelo razveselila. Miri smo voščili ob njenem rojstnem dnevu in ji zaželeli še veliko let, predvsem zdravja. Obujali smo spomine

na druženja v preteklih letih, kot sta na primer postavljanje mlaja ob prvem maju in druženje sosedov ob kavi. Ko smo razrezali rojstnodnevno torto in si nazdravili s kozarcem vina, smo tako kot v starih časih skupaj zapeli. Tudi predstavniki društva upokojencev in sosedje smo veseli, da smo naši cenjeni sosedji Miri ob njenem visokem jubileju polepšali dan.

Jože Loc

VESELO DRUŽENJE UPOKOJENCEV NA PRIMSKOVEM

Tudi letos, tako kot vsako leto, so prizadevne članice in člani sekcije Nove korenine Primskovo pri lovski koči v Zagriču organizirali srečanje s telovadkami iz Šole zdravja Pungrt in upokojenci iz Društva upokojencev Šmartno.

Po prijazni dobrodošlici smo pod vodstvom animatorke Šole zdravja, po programu dr. Grishina 1000 gibov, vsi skupaj temeljito razmigali naša telesa. Medtem pa se nam je že pridružil harmonikaš Bogdan. Ker pa smo med telesno dejavnostjo »pokurili« kar precej kalorij, smo se po telovadbi okrepčali z malico, ki je tudi sicer del našega druženja. Po malici pa nas je hamonikaš spodbudil, da smo skupaj z njim zapeli, tisti bolj poskočni pa so tudi zaplesali. Med glasbenimi premori smo se nasmejali nekaj dobrim šalām. Obvezen del našega druženja je tudi licitacija, kdo od udeležencev bo najbolj natančno uganil težo lubenice. Vložek za udeležbo pri licitaciji je bil en evro, dobili smo tudi zmagovalca, predmet licitacije pa nato pojedli. S petjem ob spremljavi harmonike smo nadaljevali do konca našega srečanja.

Namen našega druženja je medsebojno povezovanje med članicami in člani našega društva upokojencev, katerega del je tudi sekcija Nove korenine Primskovo. Z aktivnim življenjskim slogom skušamo kar se da ohranjati in krepiti naše telesno ter duševno zdravje, za kar si prizadevamo na več načinov. Poleg telovadbe se udeležujemo izletov, ki jih organiziramo vsak mesec, krajših pohodov v naravi, kulturnih prireditev, kot sta opera in gledališče, delavnic za uporabo računalnika in pametnih telefonov ter izkoristimo vsako priložnost, da se veseli družimo.

Jože Loc

VABILO NA MERITVE KRVNEGA SLADKORJA, HOLESTEROLA IN TLAKA

Na Točki za starejše smo spomladi uvedli novo mesečno aktivnost za občane Šmartna pri Litiji. Zavedamo se, da je za preprečevanje bolezni potreben zdrav življenjski slog in da so koristne tudi preventivne zdravstvene meritve. Tako je za preprečevanje srčno žilnih bolezni pomembno redno spremljanje ravni holesterola, trigliceridov, sladkorja v krvi in krvnega tlaka, zato smo aprila na Točki za starejše organizirali prve meritve. Obisk je bil aprila zelo lep, pa tudi maja in junija, zato v septembru nadaljujemo. Meritve nam s pripomočki omogoča Društvo diabetikov Litija in Šmartno, za kar smo jim zelo hvaležni. Izvaja jih prostovoljka Točke za starejše, diplomirana medicinska sestra, ki rezultate meritev tudi razloži in svetuje, kaj lahko storite za napredek pri izboljšanju zdravega življenjskega sloga. Za meritev ravni holesterola je potrebno plačilo 4 EUR, vse ostale meritve so brezplačne. Meritve potekajo vsako tretjo sredo v mesecu na sedežu Društva upokojencev Šmartno.

Vabljeni v sredo, 16. septembra, od 9.00 do 11.00!

Milica Medved, Točka za starejše

Naši Boži v spomin

Avtor članka: Jože Loc v imenu zborovodje, pevk in pevcev MePZ Zvon

V juliju smo se žalostni poslovili od naše najstarejše pevke pri MePZ Zvon, Amalije Božice Regali.

A vse pevke in pevci smo jo klicali Boža. Boža se je Zvonu pridružila leta 1984, ko je mesto zborovodkinje prevzela Marjanca Vidic. Že od zgodnjih let je pela v otroškem zboru, ki ga je v osnovni šoli ustanovil nadučitelj France Gruden. Kot

je omenila, France Gruden ni bil le učitelj, temveč v svojem bistvu tudi glasbenik, še zlasti mu je bilo pri srcu petje. Boža je v otroškem zboru prepevala do konca osnovne šole. Že kmalu po končani osnovni šoli se je leta 1953 pridružila cerkvenemu pevskemu zboru, v katerem je brez prekinitve pela več kot 70 let.

Boži je poleg svoje domačije, na kateri se je rodila in živela skoraj do smrti, petje pomenilo veliko. Lahko bi rekli, da je bila njena temeljna značajska lastnost zvestoba. Najprej je bila to zvestoba do domačije, na kateri je živela, nato zvestoba delu v lekarni v Litiji do upokojitve in nato zvestoba petju in zborom, kjer je prepevala. Boža je z navdušenjem pripovedovala, kako velik zbor je bil Zvon, ko se mu je v letu 1984 pridružila. Takrat je bilo v Zvonu več kot 60 pevk in pevcev. Nastopali so doma, v tujini, na zvonariadah, usnariadah, na božičnih koncertih, na državnih proslavah in še bi lahko našteval. Z veseljem in ponosom mi je govorila, kolikokrat in kje so ponovili spevoigro *Planinska roža*. Boža je bila med alti, kamor je bila po barvi glasu umeščena, vodilna pevka. Poleg tega, da je spodbujala svoje sopevke, je v zboru tudi urejala note in včasih koga okrcala z besedami, če na vaje ni prihajal redno. Sama je na vaje vedno hodila redno in pravočasno. Spominjam se, kako je še dve leti

nazaj, pred veliko nočjo, ko je starost upognila njeno nekoč močno in vzravnano telo, opirajoč se na palico s težavo premagovala strme stopnice, ki so vodile na cerkveni kor. Vsaka stopnica ji je predstavljala oviro, a na kor in na svoje mesto med alte je prišla že pred drugimi in čakala, da v roke dobi note. Pa je prav gotovo imela kakšen tehten razlog, da na kor sploh ne bi prišla. Takšna je bila naša pevka Boža. Boža je tako v cerkvenem pevskem zboru kot v Zvonu pustila globoke sledi. Imela je izvrsten spomin za dogodke iz preteklosti, o svojih pevkah in pevcih ali sokrajanih

je včasih znala povedati tudi kakšno hudomušno zgodbo, ki se je pripetila.

Od Bože smo se poslovili, njena duša pa je odšla k Stvarniku, od koder je tudi prišla in v katerega je trdno verjela. Mi pa verjamemo, da jo je Bog že pridružil svojim angelским zborom v nebesih, kjer petju ni ne konca ne kraja. Dar veselja do petja, ki ji ga je dal, ni obilno in nesebično delila le z nami, temveč z vsemi, ki so prihajali k maši ali na prireditve, kjer se je pelo. Še zadnjič te pozdravljamo ZBOGOM, ti pa se raduj v Bogu!

LITIJSKI SKAVTI
VABIMO (NOVE) SKAVTE
4. oktobra ob 8:30 na ploščadi pred
litijsko cerkvijo

Kontakt: 068 147 947 (Filip)
Instagram: @pojocivolkovi

Mileni Češek v spomin

Avtor članka: RKS OZ Litija, Odbor Krajevne organizacije Rdečega križa Jablanica

Gospa Milena Češek, po domače Lukeževa Milena, se je rodila 14. novembra 1942.

Ob njenem rojstvu sta starša živela v okolici Gabrovke. Med vojno je bil njen oče zaprt v italijanskem taborišču, tako da sta bili z mamo kar nekaj časa sami. Njena starša sta bila rojena na kmetiji in sta bila vajena kmečkega dela in skromnega življenja. Ko se je oče vrnil iz taborišča, so se preselili v Kamni vrh, kasneje v Moravče. Leta 1950 pa so se preselili v Šmartno, na Slatno, kjer je oče po koncu vojne dobil službo na Posestvu Grmače, kjer je bil »furman«. Leta 1945 je gospa Milena dobila prvega brata Jožeta, leto kasneje sestro Ano, leta 1948 brata Toneta in dve leti kasneje še brata Bena. Na Slatno so se preselili kot družina s petimi otroki. Na Slatni je dodatno začela služiti tudi njena mama Anica, ki je med sezono delala v vrtnarji na Slatni, kjer so vzgajali sadike. Na Slatni se jim je leta 1951 pridružila še sestra Lojzka. Po petih letih so se preselili na Roje nad Šmartnim. Leta 1957 je dobila še najmlajšega brata Ferda. Ker je mama Anica začela redno hoditi v službo na Posestvo Grmače, je gospa Milena kot najstarejša od otrok v družini že zgodaj začela skrbeti za gospodinjstvo in za mlajše otroke.

Po osnovni šoli je obiskovala nižjo gimnazijo v Litiji, vendar je s šolo prekinila in se zaposlila v tovarni Zmaj v Ljubljani, kamor se je vozila z vlakom, do Litije pa je hodila peš.

Po dveh letih je dobila službo v Tovarni usnja v Šmartnem. Tam je spoznala Slavka. Po poroki leta 1961 sta se preselila na njegov dom v Jablaniških Lazah in prevzela domačijo. Skrbela sta za Slavkova starša in brata Milana. Rodile so se jima tri hčerke Milena, Slavi in Ana Marjeta. Bila je skrbna in napredna gospodinja. Poprijela pa je tudi za vsako delo na kmetiji. Mož Slavko je hodil v službo, gospa pa je vodila ostalo delo.

Bila je čudovita oseba, vedno pripravljena pomagati, zato je kljub obilici dela doma z veseljem opravljala zadolžitve prostovoljke v Krajevni organizaciji Rdečega križa v Jablanici. Skupaj z ostalimi prostovoljkami je razdeljevala hrano in druge pripomočke socialno ogroženim družinam in posameznikom. Pomagala je pri organizaciji srečanj starejših občanov in krvodajalcev Jablaniške doline. Na

teh srečanjih so bila izvedena tudi poučna zdravstvena predavanja, primerna za starejše občane. S skupnim delom in nalogami je prijateljsko povezala prostovoljke v naši dolini.

Po izgubi moža Slavka se je njeno zdravstveno stanje drastično poslabšalo, zadnji dve leti in pol je zato preživela v varnem okolju Doma Tisje v Črnem Potoku.

Hvaležni smo ji za vse, kar je storila za našo skupnost. Vsem mlajšim nam je bila s svojim delom in požrtvovalnostjo za zgled.

Srce vasi za vse – nov prostor za druženje, igro in povezovanje v Javorju

Avtor članka: Kulturno društvo Javorje

V Javorju je zaživela nova skupnostna zgodba, ki povezuje otroke, družine, starejše in vse krajanje. V okviru LAS projekta »Srce vasi za vse«, ki ga izvaja Kulturno društvo Javorje v sodelovanju s Knjižnico Litija, je nastal urejen prostor med Medgeneracijskim središčem Javorje in gasilskim domom. Namenjen je igri, druženju, učenju, medgeneracijskemu povezovanju in skupnemu preživljanju prostega časa.

V okviru projekta je bilo urejeno otroško igrišče z novimi igrali in varno podlago, prostor pa je dopolnjen s klopmi, mizo,

košem za ločevanje odpadkov in informativno tablo. Posebno mesto ima tudi knjižgobežnica, ki jo je v sodelovanju s Kulturnim društvom Javorje postavila Knjižnica Litija. Namenjena je brezplačni izmenjavi knjig in spodbujanju branja med otroki, družinami in vsemi ljubitelji knjig.

Toda projekt ni namenjen le ureditvi prostora. Njegov pomemben del so tudi dogodki in aktivnosti, ki bodo nov prostor oživiljali. Med njimi so kino na prostem »Platno neba, film srca«, »Vodne gasilske igre«, ustvarjalna delavnica »Odpadek? Ne, umetnina!«, čistilna akcija »Naša skrb danes – čisto Javorje jutri«, »Lov na zlate cekinčke« ter srečanje »Utrip vaškega

življenja skozi čas«. Slednja bodo povezovala spomine starejših krajanov z radovednostjo mlajših generacij. Za podporo skupnostnih dogodkov in programskih aktivnosti je nabavljena tudi enostavna ozvočitvena oprema, ki bo omogočala izvedbo manjših prireditev, delavnic in javnih dogodkov na prostem in v prostoru.

Pomemben del projekta je tudi sodelovanje s Knjižnico Litija. Otroci bodo lahko obiskali Knjižnico Litija, spoznali njeno delovanje in domoznansko gradivo, v javorski knjižnici pa bo potekala ura pravljic z ustvarjalno delavnico. Ob tej priložnosti je izdala tudi zgibanko z informacijami o delovanju knjižgobežnic in lokacijah le-teh

v občinah Šmartno pri Litiji in Litiji.

Pri projektu sodelujejo tudi drugi domači prostovoljci in PGD Javorje. Prav sodelovanje različnih generacij in organizacij je ena največjih vrednosti projekta.

Kulturno društvo Javorje vabi vse krajanke, družine, otroke, starejše in druge prebivalce, da se jim pridružijo na dogodkih, ki bodo potekali v okviru projekta. Osrednji dogodek bo odprtje novega skupnostnega prostora, ki bo potekalo v septembru. Ob odprtju bo prostor tudi uradno predan svojemu namenu, predstavljena bo knji-

gobežnica in pripravljen prijeten program za vse generacije. Dogodek bodo popestrile »Otroške igre nekoč in danes«. Sledili bodo tudi drugi zanimivi dogodki in aktivnosti. Želimo si, da bi se jih udeležilo čim več krajanov in da bi skupaj ustvarili prostor, v katerem se bomo dobro počutili vsi.

O terminih odprtja in drugih dogodkov ter o vseh podrobnostih boste pravočasno obveščeni na spletni in Facebook strani Kulturnega društva Javorje.

Spremljajte objave in se pridružite dogodkom, kajti skupnostni prostor zaživi šele

takrat, ko ga napolnimo ljudje, druženje, smeh in dobre zgodbe.

»Srce vasi za vse« tako ni samo novo igrišče. Je prostor, kjer se lahko srečamo, posedimo, preberemo knjigo, se igramo, ustvarjamo, obujemo spomine in se učimo drug od drugega. Želja Kulturnega društva Javorje je, da bi prostor postal trajno središče krajevnega dogajanja in da bi nekatere aktivnosti postale tradicionalne.

Projekt je sofinanciran iz sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru izvajanja pristopa CLLD in LAS Srce Slovenije.

Pomoč izven meja naše Gasilske zveze Šmartno pri Litiji

Avtorica članka: Gasilska zveza Šmartno pri Litiji

Za nekatere miren večer, za druge večer poln groze in obupa. Večer 10. junija si bomo zapomnili po močnem neurju z vetrom, silovitimi sunki in obilnim deževjem, ki je prizadelo vasi Klanec in Breg v občini Komenda.

Kmalu po neurju je lokalno gasilsko društvo prejelo več kot 150 pozivov na pomoč. Zaradi velikega števila prizadetih objektov je domačemu PGD Moste hitro postalo jasno, da obseg intervencij presega njihove zmogljivosti. Skupaj s Civilno zaščito so vzpostavili štab ter zaprosili za pomoč dodatnih enot prostovoljnih gasilskih društev Regije Ljubljana III.

Že v noči na 11. junij ob 23.35 smo društva Gasilske zveze Šmartno pri Litiji prejela poziv za pomoč na prizadetem območju. Preko noči smo formirali prvi vod, ki se je naslednje jutro ob 5.30 odpravil v občino Komenda. V prvi izmeni so sodelovali člani PGD Jablanica, PGD Šmartno, PGD Štangarske Poljane in PGD Zavrstnik.

Že ob prvih prevoženih metrih skozi prizadeto vas Klanec, kjer smo izvajali sanacijo in prekrivanje poškodovanih streh, nas je pričakal

prizor, ki nas je pustil brez besed. Obseg škode na objektih in razdejavanje, ki ga je povzročil veter, sta bila pretresljiva. Težko je z besedami ali fotografijami opisati prve občutke ob pogledu na skoraj porušeno vas.

Prvi dan so naše enote delovale na dvanajstih lokacijah ter po svojih najboljših močeh pomagale prizadetim prebivalcem.

Naslednji vod je bil formiran v petek, 12. junija, v sestavi PGD Javorje, PGD Liberga, PGD Šmartno, PGD Primskovo in PGD Vintarjevec. Deloval je v vaseh Klanec in Breg, kjer so gasilci skupaj opravili sanacijo ostrešij na dvanajstih lokacijah.

Naši operativni gasilci so se v domača društva vračali v večernih urah, vsi nepoškodovani in zadovoljni, da so lahko s svojim znanjem, izkušnjami in opremo pomagali ljudem v stiski. Vemo, da ste bili deležni številnih stiskov rok in nešteto izrečene besede »hvala«.

Še enkrat se vam v imenu Gasilske zveze Šmartno pri Litiji iskreno zahvaljujemo za vašo nesebično pomoč, požrtvovalnost in pripravljenost pomagati ljudem, prizadetim v neurju, tudi izven meja naše občine.

HVALA!

Letovanje v Primoštenu

Avtorica članka: Vera Bric

Hvaležnost, da smo lahko vročinski val zadnje dni junija preživel ob morju, bi nam zagotovo potrdilo 146 letovalcev, ki smo se tudi letos odločili, da počitniške dni preživimo v družbi Medobčinskega društva invalidov občin Litija in Šmartno pri Litiji.

Nam že dobro poznana organizatorka letovanj Turistična agencija Travel Tilago, katere lastnik je dolgoletni prijatelj našega društva gospod Lovre Gačina, nam je zadnje dni preteklega leta ponudila tedensko letovanje v hotelu Zora, ki je približno 10 minut hoje oddaljen od manjšega severnodalmatinskega mesteca Primošten, ki leži 20 kilometrov južno od Šibenika. S kopnim je povezan z ozkim nasipom, tako da od daleč izgleda kot otok. V bistvu je v preteklosti tudi bil otok, ki je bil s celino povezan z mostom.

Odločitev posameznika je bila, ali bo preživel počitnice lenobno, s poleževanjem na plaži, krajšimi sprehodi, ali se bo prebudil v dan z jutranjo telovadbo, plavanjem v kristalno čistem in toplim morju ali se udeležil katerega od organiziranih izletov.

O vtisih tedenskih počitnic smo povprašali nekatere med njimi, ki so nam povedali:

Iva Slabe iz Litije: »Na prigovarjanje sestre sva se z možem odločila, da greva prvič letos na tedensko letovanje z društvom. Dopust je bil sicer drugačen, kot sva ga bila vajena vsa leta. Predvsem nama je bila všeč izredno lepo urejena plaža, ne samo v neposredni bližini hotela, tudi tudi čez celoten polotok. Na drugi strani polotoka je bilo popoldne več sence in bolj mirno morje. Med tednom sva se udeležila celodnevne izleta z ladjico po šibeniškem arhipelagu. Najbolj zanimiv je bil obisk muzeja spužvarstva na otoku Krapanj, ki sta ga uredila zakonca Tanfara. To je družinsko podjetje, ki se že več generacij ukvarja s nabiranjem in predelavo spužev in koral. V muzeju je na ogled potapljaška obleka, v kateri je pradedek Tanfara izgubil življenje, različni artefakti potopljenih zakladov iz grške in rimske dobe, prva atmosferska potapljaška obleka in še in še. Ob muzeju je odprta tudi trgovina s spominki, prodajo vsestransko uporabnih spužev in nakita iz rdečih koral. Nabiranje koral pa je v zadnjem času prepovedano. Predvsem pa je s tega otoka prečudovit pogled na Šibenik. Na tem otoku je bila prijetna tudi osvežitev v kristalno čistem morju. Ocena dopusta: zelo dobro!«

Marjana Dražumerič iz Litije je zadnja leta redna udeleženka letovanj. Za letošnje je povedala tole: »Moram priznati, da mi je bilo vse všeč, najbolj pa me je navdušila čista voda in tega ne morem prehladiti. Izredno lepa je bila enotno urejena plaža po celem polotoku, z enakimi slamnatimi senčniki in ležalniki, kot bi letovala na Karibih.

Skratka, uživala sem na celi črti. Nadvse prijeten je bil večerni sprehod do Primoštena, kjer so mi bile všeč stojnice z lokalnimi ponudniki, brez odvečnega kiča. Pohvaliti velja tudi njihovo slaščičarno Nautiko, ki nam jo je toplo priporočila vodička Eva, s prečudovitim sladoledom po izredno sprejemljivi ceni. Res lepo urejeno in čisto dalmatinsko mestece, pa sploh ne tako drago, kot smo spremljali informacije pred dopustom. Edino pripombo pa bi imela na vročino, ki nas je spremljala v jedilnici. Takrat pa sem si mislila, da, če strežno osebje in osebje v kuhinji zdrži, moram tudi sama, brez nepotrebne negotovosti.«

Janka in Jože Rozina iz Vintarjevca sta redna udeleženca letovanj. Zadnjih šest let pa z njima letuje tudi sedaj 10-letni vnuk Aleks. »Z letošnjim letovanjem smo bili zadovoljni vsi trije. Aleksa že močno zanima, kam bomo šli prihodnje leto. Kljub temu da ni imel družbe svojih sovrstnikov, mu je bilo zelo všeč, da so ga letovalci brez pomislekov sprejeli in bili prijazni z njim in se obnašali kot s sebi enakim,« je povedal dedi Jože. Pripomnim naj, da je tudi sicer Aleks izredno prijazen in zgovoren, povrh vsega pa še odličen učenec. Babi Janka pa je dodala: »Ne predstavljam si, da bi kdo izmed letovalcev letos kaj kritiziral. Izbor hrane sicer ni bil tako obilen, kot smo bili razvajeni, toda vsi obroki so bili izredno okusno pripravljene in vsega je bilo vedno dovolj. Glede na to, da imam težave z nogami, je bila pot do jedilnice zame kar dolga, do plaže pa ne in s tem sem bila zelo zadovoljna. V morju sem bila več ur dnevno, kar je zelo blagodejno vplivalo na moje težave z nogami. Vsi trije, posebno pa Aleks, se že veselimo naslednjega letovanja in upam, da mi bo zdravje to dopuščalo. Pohvalila bi še brezskrbnost takšnega potovanja, ki je za nas starejše izrednega pomena. Avtobusni prevoz iz Litije in nazaj je hvale vredni del organiziranih počitnic.«

S Pavlo Rozina iz Gradiških Laz sem se pogovarjala predzadnji dan na plaži hotela. Udeležila se je dveh dopoldanskih izletov, v Šibenik in na slapove Krke. Povedala je: »Meni je Šibenik zelo všeč in veliko novega sem izvedela. Sprehodili smo se do katedrale sv. Jakova, ki je najpomembnejši renesančni spomenik na Hrvaškem in je uvrščen na seznam Unescove svetovne dediščine. Zgrajen je v celoti iz kamna iz otoka Brač, ki je njen osnovni in vezni element. Kamniti bloki so med seboj natančno sestavljeni. Za izgradnjo katedrale je najbolj zaslužen Juraj Dalmatinac in njegov kip, delo kiparja Ivana Meštrovića, stoji v neposredni bližini katedrale. Po stopnicah smo se nato povzpeli do Lurške jame, ki jo krasi kip Marije. Udeležila sem se tudi obiska narodnega parka Krka in znamenitih slapov reke Krke. Reka je dolga 75 km, izvira blizu Knina, pred izlivom v morje pa tvori nekaj izjemno lepih slapov, ki so postali ena izmed najpomembnejših naravnih znamenitosti na Hrvaškem. Z obema izletoma sem si še dodatno popestrila res prijeten dopust.«

Zahvaliti se je potrebno g. **Jožetu Vetrihu** iz Šmartna, ki je sproti dokumentiral naše letovanje ter slike pošiljal sodelavki Brigiti, ki jih je večje objavljala na Facebook strani društva. Tako so lahko tudi tisti, ki so ostali doma, videli delček lepote severne Dalmacije in se prepričali, da so dogajanja tam daleč od doma pestra in zanimiva.

Četrty Gasilski vikend vintarjevške mladine

Avtorji članka: mentorji PGD Vintarjevec

Od 20. do 23. avgusta 2026 je na posestvu Šuštar v Vintarjevcu ponovno potekal tradicionalni Gasilski vikend vintarjevške mladine. Četrta izvedba je mladim gasilkam in gasilcem ponudila štiri dni druženja, učenja, novih izkušenj in številnih dogodivščin. Ob gasilskih vsebinah so skozi različne aktivnosti pridobivali novo znanje, preizkušali svoje spretnosti ter krepili ekipni duh in medsebojno povezanost.

Letošnji program je bil zelo pester in razgiban. Mladi so spoznavali delo različnih služb in organizacij, ki skrbijo za varnost in pomoč ljudem. Obiskali so nas gasilci PGD

Litija, ki so predstavili svoje vozilo GVCZD-1 in opremo, Specialna enota policije pa je pripravila prav posebno in nepozabno predstavitev. Na pohodu do gradu Bogenšperk smo poskrbeli za nekaj rekreacije, ob tem pa obnovili znanje prve pomoči. Posebno doživetje je bil obisk Urbana Gradiška, pripadnika Slovenske vojske, ki je skupaj s svojim psom Miksom predstavil svoje delo. Mladi so se preizkusili tudi v streljanju s člani Strelskega društva Šmartno - Litija ter spoznali delo Gorske reševalne službe - skupina Zasavje. Članici DMP LIŠ sta za otroke pripravili prave kmečke igre, ki so od njih zahtevale nemalo spretnosti. Poleg poučnih vsebin seveda ni manjkalo niti športnih in zabavnih iger, sproščenega druženja ter večerov ob ognju. Uživali smo v kino večeru

in pravem disku. Za pravo poletno osvežitev in veliko smeha smo poskrbeli na vodni drči.

Prav poseben izziv pa je letos predstavljala zelo priljubljena igra Kraja zastave. Tokrat je nočna straža potekala kar dve noči zapored, pri čemer so se kradljivci izkazali za izjemno spretni. Uspelo jim je pokrasti skoraj vse zastave, zato je bila naloga stražarjev še toliko bolj zahtevna. A prav takšni nepričakovani zapleti so poskrbeli za dodatno mero vznemirjenja, tekmovalnosti in smeha ter zagotovili ostali med bolj nepozabnimi dogodki letošnjega vikenda.

Četrty Gasilski vikend se je ponovno izkazal kot odlična priložnost za pridobivanje novega znanja in izkušenj, predvsem pa za krepitev prijateljstev, medsebojnega zaupanja in pripadnosti gasilski organizaciji. Takšna druženja mladim približujejo gasilstvo na sproščen, zanimiv in doživet način ter ustvarjajo spomine, ki bodo ostali še dolgo.

Organizatorji se iskreno zahvaljujemo g. Marjanu Šuštarju za gostoljubnost, podporo in možnost uporabe odlične lokacije, vsem sponzorjem in donatorjem za pomoč pri izvedbi Gasilskega vikenda, kuharicami Majdi in Vidi za odlično hrano, Gašperju za budnice, pomočnikom, izvajalcem delavnic ter vsem, ki ste kakor koli pomagali pri izvedbi tabora. Iskrena hvala tudi vsem staršem za zaupanje in podporo ter za možnost, da skupaj z njihovimi otroki ustvarjamo nove skupne spomine. Tudi mentorji smo zelo uživali in se že veselimo novih gasilskih dogodivščin.

Nova pridobitev v PGD Štangarske Poljane

Avtor članka: PGD Štangarske Poljane

V PGD Štangarske Poljane smo v začetku poletja s ponosom pripeljali novo motorno brizgalno Rosenbauer FOX. Zamenjala je prejšnjo motorno brizgalno Zigler, ki nam je zvesto služila vse od leta 1991. Novo pridobitev smo v soboto, 22. avgusta, tudi slavnostno sprejeli s parado in proslavo, sledila pa je še tradicionalna Mokra noč 2026, na kateri nas je zabaval ansambel Aktual.

Nova motorna brizgalna ni samo nova pridobitev za našo gasilsko opremo. Je predvsem naložba v varnost naših krajanov, v pripravljenost našega društva in v priho-

dnost prostovoljnega gasilstva v Štangarskih Poljanah. Seveda pa nakup ne bi bil mogoč brez sofinanciranja s strani Občine Šmartno pri Litiji in prostovoljnih prispevkov naših krajanov, sosednjih društev in Gasilske zveze Šmartno pri Litiji.

Ob tem se iskreno zahvaljujemo vsem donatorjem, sponzorjem, krajanom, članom, gospodu župniku za blagoslov in vsem posameznikom, ki ste na kakršen koli na-

čin pomagali pri nakupu nove motorne brizgalne, pa tudi pri organizaciji in izvedbi veselice. Hvala za vsak prispevek, podarjeno stvar, prostovoljne ure, pomoč pri pripravi in predvsem za izkazano podporo našemu društvu. Brez vas tega pomembnega koraka ne bi mogli uresničiti.

Hvala, ker stojite ob strani našim gasilcem in skupaj z nami gradite varnejšo in povezano skupnost!

Postopek uveljavljanja odškodnin zaradi škod od divjadi in zavarovanih prostoživečih vrst živali

Avtorica članka: Urška Bradeško

Škodo ločimo na škodo od divjadi v lovišču (I), škodo od divjadi na nelovnih površinah (II) ter škodo od zavarovanih vrst prostoživečih živali (III).

Za škodo od divjadi v lovišču (I) je po Zakonu o divjadi in lovstvu odgovoren upravljavec lovišča – lovska družina. Za drugi dve vrsti škode pa je odgovorna Republika Slovenija. V tem članku vas bomo seznanili s postopki prijave škode in uveljavljanja odškodnine. Opozoriti je treba, da je lastnik kmetijskega ali gozdnega zemljišča, ki mu je prostoživeča vrsta živali povzročila škodo, upravičen do odškodnine le, če je na primeren način kot dober gospodar naredil vse, da bi svoje premoženje glede na objektivno možnost nastanka škode obvaroval pred nastankom škode. Pri zavarovanih vrstah živali mora upoštevati Pravilnik o primernih načinih varovanja in vrstah ukrepov za preprečitev nadaljnje škode na premoženju (Uradni list RS 74/2005).

(I) Škoda od divjadi v lovišču

Oškodovanec mora škodo od lovne divjadi pisno prijaviti lovski družini v treh dneh, ko je škodo opazil. Priporočljiva je uporaba priporočene pošte. V osmih dneh od prijave škode se morata oškodovanec in upravljavec sporazumeti o višini škode. Če do sporazuma ne pride, lahko oškodovanec pisno prijavi škodo Komisiji za določanje višine škode na kmetijskih in gozdnih kulturah, ki je organizirana za posamezen LUO po upravnih enotah. Komisija mora škodo oceniti najpozneje v 15 dneh. Če tudi na podlagi ocene komisije o višini škode ne pride do sporazuma med upravljavcem in oškodovancem, lahko oškodovanec vloži tožbo pri pristojnem sodišču najkasneje v roku treh let od nastanka škode.

Obrazec za prijavo škode najdete na spletni strani Lovske zveze Slovenije <https://www.lovska-zveza.si/informacijsko-sredisce/obrazci/>. Izpolnjen obrazec pošljite po **fizični pošti** na naslov lovske družine Lovska družina Šmartno pri Litiji, Črni Potok 9A, 1275 Šmartno pri Litiji ali po **elektronski pošti** na naslov ld.smartno.pri.litiji@lovskazveza.si.

V primeru, da se prizadeta parcela nahaja na območju lovišča, ki je v upravljanju druge lovske družine, najdete ustrezne kontaktne podatke na spletnih straneh Lovske zveze Slovenije: <https://www.lovska-zveza.si/clanice-lzs/lovske-druzine-upravljavke-lovisc/seznam-lovskih-druzin-upravljavk-lovisc/>.

(II) Škoda od divjadi na nelovnih površinah

Za škodo od divjadi na nelovnih površinah je po Zakonu o divjadi in lovu odgovorna Republika Slovenija. Po tem zakonu so nelovne površine: površine, kjer je prepovedan lov; površine naselij in zaselkov; vrtovi, nasadi in druge intenzivne kmetijske kulture, ograjene z ograjo, ki ne dovoljuje prehoda zajcu ali parkljasti divjadi; z ograjo obdani objekti ipd.

(III) Škoda od zavarovanih vrst prostoživečih živali

Zavarovani prostoživeči sesalci in ptice so tudi volk, rjavi medved, ris ter skoraj vse ptice razen šoje, srake, sive vrane, fazana in race mlakarice. Za njihovo škodo je po Zakonu o ohranjanju narave odgovorna Republika Slovenija.

Obrazca za prijavo škode od divjadi na nelovnih površinah (II) in škode od zavarovanih vrst (III) najdete na spletnem portalu za

prijavo škode <https://egozd.zgs.si/#/egozd/PrijavaSkode>, kjer izberete ustrezeni obrazec in ga izpolnite.

Spletni portal omogoča tudi oddajo obrazca za **prijavo škode od divjadi v lovišču (I)**. Spletni obrazec vsebuje interaktivni zemljevid, ki vam pomaga pri določanju prizadete parcele in v primeru škode od divjadi v lovišču avtomatsko določi, katera lovska družina je pristojna.

Povzeto po podatkih Lovske zveze Slovenije

VDC Zasavje

UMETNOST RES NIMA MEJA

Junija 2026 so v VDC Zasavje zaključili mednarodni projekt Art Elevate pod okriljem Aspira, zavoda za razvoj posameznika in družbe. Zaključnega srečanja v Palermu na Siciliji se je udeležilo pet uporabnikov VDC Zasavje, enota Litija, in mentorici Ksenija Levičar in Marta Klopčič ter Benjamin Kreže, režiser, scenarist in mentor filmsko-animatorske skupine. Projekt Art Elevate je povezal partnerje iz Slovenije, Danske in Italije. Poleg Zavoda Aspira so pri projektu sodelovali GAIA Museum Outsider Art iz Randersa na Danskem in Uniamoci APS iz Palerma v Italiji. Cilj projekta je bil spodbujati umetniško izražanje oseb z oviranostmi in njihovo vključevanje v kulturno okolje.

V okviru srečanja v Palermu so uporabniki in mentorji raziskovali različne vrste umetnosti, sodelovali na ustvarjalnih delavnicah ter izmenjevali znanje in izkušnje. Skupno ustvarjanje je bilo tudi priložnost za druženje, spoznavanje novih ljudi in različnih kultur. Čeprav so udeleženci prihajali iz različnih držav in govorili različne jezike, so ugotovili, da jezik ni ovira, kadar ljudi povezujejo ustvarjalnost, sodelovanje in dobra volja. Umetnost je postala njihov skupni jezik in jih povezala ne glede na razlike. Projekt so v Palermu zaključili s posebnim večerom, na katerem so predstavili rezultate skupnega dela. Program je vključeval gledališko predstavo, razstavo likovnih del umetnikov iz GAIA Museum Outsider Art ter videoprojekcijo slovenskega stop motion filma *Time for Lunch*. Naši uporabniki so se v Slovenijo vrnili polni lepih vtisov, novega znanja in dragoce- nih izkušenj. S seboj so prinesli nova poznanstva in prijateljstva ter spoznanje, da umetnost resnično povezuje ljudi in ne pozna meja.

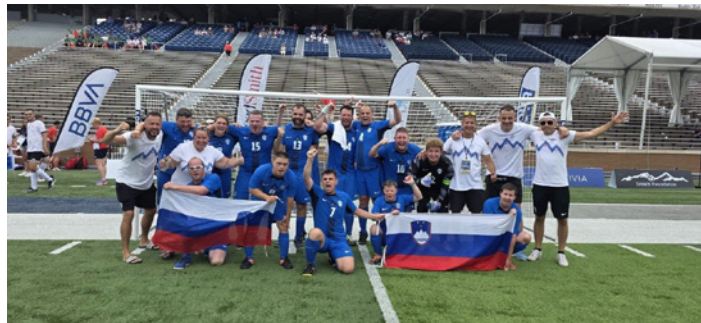
Urška Ostrožnik, mentorica VDC Zasavje

BRON V HOUSTONU – USPEH, KI DOKAZUJE MOČ EKIPE

Štirje nogometaši VDC Zasavje – Urban Rovšek, Igor Andrić, Dejan Antolić in Peter Lenart – so v dresu slovenske reprezentance na svetovnem prvenstvu Genuine Cup 2026 v Houstonu osvojili bronasto medaljo. Pri uspehu je kot trener sodeloval tudi Domen Pocičja iz VDC Zasavje. Do medalje so prišli po izjemno dramatični tekmi za tretje mesto proti Mehiki, ki so jo odločile enajstmetrovke.

Tekma za bron je bila prava preizkušnja vztrajnosti in poguma. Mehičani so vodili skoraj do samega konca, vendar slovenski nogometaši niso obupali. Dve minuti pred zaključkom so z borbeno igro uspeli izenačiti na 1 : 1 in si s tem priborili možnost za odločitev z enajstmetrovkami. Sledila je napeta serija strelav z bele točke. Enkrat so se veselili Slovenci, drugič Mehičani, sledile so obrambe in

tudi zgrešeni streli. Odločitev je prišla šele pri zadnjem streljanju. Takrat je na belo točko stopil slovenski vratar. Prevzel je odgovornost, zadel in svoji ekipi odprl vrata do medalje. Ko je mehiški tekmovalac svoj strel zgrešil, je bilo vsega konec – sledilo je **nepopišno veselje slovenske ekipe**. Bron iz Houstona pa ni le medalja. Je zgodba o tem, kaj se zgodi, ko posamezniki stopijo skupaj in verjamejo drug v drugega. V VDC Zasavje poudarjajo, da je uspeh rezultat dela celotnega strokovnega štaba, ki je znal iz vsakega igralca in predvsem iz celotne ekipe izveliči najboljše. Ob tem so v VDC Zasavje zapisali misel, ki morda najboljše povzema njihovo izkušnjo: »Naš najgloblji strah ni, da smo nemočni. Naš najgloblji strah je, da smo močnejši, kot si mislimo.« Ko se nehamo omejevat in stopimo skupaj, lahko tudi nemogoče postane mogoče. To so dokazali na nogometnem igrišču v Teksasu, njihova zgodba pa sega veliko dlje – v vsakdan, ko so vztrajnost, pogum, prijateljstvo in medsebojna podpora prav tako pomembni. V VDC Zasavje se zahvaljujejo vsem, ki so jih spremljali, spodbujali in zanje navijali tudi pozno v noč. **Bronasta medalja je naš skupni uspeh in dokaz, da ekipa zmore več, kot si včasih upa verjeti.**

Urška Ostrožnik, mentorica VDC Zasavje

Windows 10 in starejši sistemi se poslavljajo – kaj naj naredim?

Avtor članka: Tilen Blažko

Marsikdo doma še vedno uporablja računalnik z operacijskim sistemom Windows 10, nekateri pa imajo na računalniku nameščene še starejše sisteme, kot so Windows 7, Windows 8 ali Windows 8.1. Ti sistemi so bili dolga leta zanesljivi spremljevalci pri pisanju dokumentov, brskanju po spletu, uporabi elektronske pošte, fotografij in spletne banke. Vendar je pomembno vedeti, da starejši operacijski sistemi danes niso več primerna izbira za varno uporabo interneta.

Podjetje Microsoft je 14. oktobra 2025 zaključilo redno podporo za Windows 10. To ne pomeni, da se bo računalnik kar ugasnil ali prenehal delovati. Računalnik lahko še vedno uporabljate. Pomeni pa, da sistem brez rednih varnostnih posodobitev postaja **bolj izpostavljen virusom, prevaram in drugim spletnim nevarnostim.** Pri še starejših sistemih, kot sta Windows 7 in Windows 8, je tveganje še večje, saj podpore ni več že dlje časa.

To je še posebej pomembno, če na računalniku uporabljate spletno banko, elektronsko pošto, shranjujete osebne dokumente, fotografije ali druge pomembne podatke. Starejši računalnik ni nujno slab računalnik, vendar mora imeti posodobljen in varen sistem.

Prvi korak je preverjanje, ali vaš računalnik podpira Windows 11. Če je računalnik dovolj zmogljiv in primeren za nadgradnjo, je prehod

iz Windows 10 na Windows 11 praviloma mogoč brez nakupa novega računalnika. Pred nadgradnjo pa je zelo pomembno, da se shranijo pomembni dokumenti, fotografije, gesla in druge datoteke. Najbolje je narediti varnostno kopijo na zunanji disk, USB-ključ ali v oblak.

Če računalnik ni dovolj zmogljiv za Windows 11, to še ne pomeni, da morate takoj kupiti najdražji nov računalnik. Pogosto se da z ustreznim nasvetom najti zelo dobro rešitev: včasih je smiselna nadgradnja obstoječega računalnika, drugič je boljša izbira nakup novega ali obnovljenega računalnika. Pomembno je, da za svoj denar dobite čim bolj zmogljiv, varen in primeren računalnik za svoje potrebe.

Pri tem vam lahko pomagamo v **Zavodu za Digitalno Opismenjevanje Starejših – Zavod ZDOS.** Opravimo lahko preverjanje računalnika, svetujemo glede prehoda na Windows 11 in po potrebi izvedemo nadgradnjo. Če vaš računalnik ni primeren za nadgradnjo, vam brezplačno svetujemo, ali se bolj splača nadgraditi obstoječi računalnik ali kupiti novega oziroma obnovljenega, da dobite najboljšo možno rešitev za najboljšo ceno.

Poleg tega pomagamo tudi pri osnovni uporabi računalnika, pametnega telefona, elektronske pošte, varni uporabi interneta in drugih digitalnih vprašanjih. Naš cilj je, da se starejši uporabniki pri uporabi tehnologije počutijo bolj varno, samostojno in samozavestno.

Tilen Blažko

Strokovni direktor Zavoda ZDOS

Telefon: 040 836 810

300-letnica posvetitve javorske cerkve

Avtor članka: Uroš Pušnik

Javorje, nekoč samostojna župnija je danes kot podružnica del večje šmarske župnije, kjer dvignjena nad hišami stoji cerkev Marijinega Vnebovzetja. Ta lepa baročna cerkev letos obhaja 300 let posvetitve.

Ker so desetletja neprizanesljiva tudi stavbam, je bila potreba po obnovi tako na zunanosti kot tudi v notranosti. V zadnjih dveh letih so prizadevni vaščani prebarvali fasado, namestili novo aluminijasto oblogo ter izdelali nova macesnova polkna v zvoni-

ku, sanirali stene pred vlago, prepleskali notranjost cerkve, zamenjali staro elektro omarico, zamenjali večino električnih kablov, prostor osvetljujejo nove led luči, izdelali in obnovili so nekaj klopi. Vse to in še več so

delali sami ob pomoči podjetja ŠU-MI MALI David Berčon, s. p. ter drugih večinoma domačih mojstrov in dveh od drugod.

Letos, v soboto, 15. avgusta, na praznik Marijinega Vnebovzetja je bila v Javorju velika slovesnost ob visokem jubileju združena z blagoslovom vseh obnovitvenih del. S ponosom so povabili v goste svoje rojake, znanke, šmarske farane in romarje iz bližnjih krajev, med katerimi je bil tudi generalni vikar ljubljanske nadškofije, škof msrg. dr. Franc Šuštar. V mašnem nagovoru je izpostavil ponos, darovanje, talente in veselje nad opravljenimi deli. Kakor so se naši predniki trudili, tako tudi mi podarjajmo naprej ta dobljeni dar na naše otroke. »Do darov Jezusovega odrešenja pridemo preko Marije, saj ima ona za nas najboljši načrt,« pravi škof Šuštar in ob dobrih željah dodaja, da je danes »praznik našega pričakovanja. ... Gospod nas čaka, Marija nas čaka, življenje pa ni enostavno in je boji! ... A nam je Bog poslal pomoč, da ohranimo življenje in ga živimo v polnosti.«

Ob oltarni mizi je bil ob g. škofu tudi domači šmarski župnik g. Marko Mohor Stegnar. V veliki množici zbranih vernih sta bila tudi šmarski župan g. Blaž Izlaker in podžupan g. Darko Vidic. Slovesnost so povzdigovali

zbrana molitev, lepo in slovesno sodelovanje pri bogoslužju ter ubrano ljudsko petje domačih pevcev. Po slovesnosti je sledilo še prijetno druženje ob dobrotah domačih gospodinj.

»Hvaležnost in veselje nad opravljenim delom je preplavilo Javorje,« pravi ob zahvali izvajalcem del, ključarju, mežnarjema in ostalim vaščanom župnik Marko, ki obenem dodaja, da jih čaka še nekaj manjših opravil, ki bodo še dodatno polepšale svetišče.

Sami Javorčani se še kako zavedajo svojih korenin, obenem pa želijo ohraniti in obnavljati svojo dediščino tudi za naslednje rodove. Ob opravljenem delu in ob videnem pa ni dvomiti, da jim to tudi ne bi uspelo.

Mesarija Frtica iz Litije ponovno med nagrajenci sejma AGRA 2026

Avtorica članka: Nataša Smrekar

Na sejmu AGRA 2026 je Mesarija Frtica na 47. mednarodnem ocenjevanju mesa in mesnih izdelkov ponovno dokazala svojo kakovost in predanost preverjenim recepturam.

Njihova tradicionalna **špehovka** je prejela **zlato priznanje**, **suha domača salama**, **jelenova salama** in **pršut Frtica** pa so bili nagrajeni s **srebrnimi priznanji**.

V ekipi Frtica so na dosežene uspehe izjemno ponosni. Priznanja so potrditev njihovega dolgoletnega dela, znanja in skrbi za kakovost ter hkrati spodbuda, da bodo tudi v prihodnje ustvarjali mesne izdelke z vrhunskim okusom.

Mesarija Frtica – tradicija, kakovost in okus, ki mu zaupate.

Srečanje potomcev Jožeta in Terezije Tomažič iz Lupinice

Avtorica članka: Anita Kisovec

V četrtek, 25. junija, je v športnem parku Lupinica potekalo prvo srečanje potomcev Jožeta in Terezije Tomažič, po domače Muherenk.

Na tem posebnem dogodku se nas je zbralo 106 sorodnikov, ki smo skupaj ustvarili prijetno in nepozabno druženje. Ob sproščenem klepetu smo se povezali med seboj in obujali lepe spomine na naše skupne korenine in družinske vezi. Veseli nas, da smo se zbrali v tako velikem številu, in upamo, da bo to prvo srečanje postalo začetek lepe tradicije, ki jo bomo v prihodnje še večkrat nadaljevali.

Živeti je lepo! – oratorij 2026

Avtor članka: Dominik Fele

Prvi julijski dnevi so v naši župniji spet zaživel v oratorijskem duhu. Na župnijskem dvorišču je 92 otrok in 30 animatorjev preživel teden, poln iger, delavnic, petja in ustvarjanja. Vsak dan je prinesel novo doživetje ter priložnost, da smo se ustavili ob bistvenem in v veri gradili skupnost.

Kako hitro mine teden, ko je vsak dan poln smeha, igre, petja, novih prijateljstev in nepozabnih dogodivščin! Letos smo se podali na prav posebno pot – v planine s Heidi, kjer smo skozi zgodbo odkrivali, da je življenje najlepše takrat, ko znamo opaziti majhne stvari, se veseliti drug drugega in biti hvaležni za vse, kar nam je podarjeno. Letošnji oratorij je potekal pod geslom Živeti je lepo. Pri katehezah smo spoznavali vrednote, ki so nas spremljale skozi teden: stvarstvo, prijateljstvo, pogovor z Bogom, skrbnost in lepota življenja.

Otroci so skozi zgodbo, pogovore in različne dejavnosti spoznavali, kako lahko te vrednote živijo tudi sami – v odnosu do narave, prijateljev, Boga in drug drugega. Vse to smo povezali z igrami, delavnicami, petjem ter skupnimi dejavnostmi. V torek smo se odpravili na pohod na Bogenšperk, kjer smo uživali v naravi in druženju. V četrtek so sledile vodne igre, ki so poskrbele za veliko smeha, zabave in seveda tudi za marsikoga mokro preobleko. Ob vsem tem se nam je pripetilo tudi kar nekaj zanimivih in zabavnih pripetljajev, ki so popestrili naše dni in bodo ostali del lepih spominov na letošnji oratorij. Na koncu smo se v petek zbrali pri sklepni sveti maši, s katero smo zaključili naš skupni teden. Hvaležni smo za vse, kar smo skupaj doživeli, za nova prijateljstva, nasmehe, dogodivščine in predvsem spoznanje, da je življenje res lepo. Na tem

20

mestu se želimo iskreno zahvaliti vsem animatorjem, župniji in staršem, ki so darovali svoj čas in energijo. Posebna zahvala gre tudi Občini Šmartno pri Litiji, PINO, d. o. o., Frtica, d. o. o., Simon Pevec, s. p., Hofer tisk, Zakladnica idej, Gostilna Krznar, PGD Šmartno, PGD Kostrevnica, Župnijska Karitas, sestri Lizi, ki so s svojo pomočjo omogočili, da smo otrokom pripravili pester teden, poln doživetij. Naj vrednote, ki nas jih je naučila Heidi, ostajajo z nami tudi doma, v šoli in med prijatelji. Naj bomo tudi mi tisti, ki širimo dobroto, veselje in Božjo ljubezen.

Obeležitev dneva državnosti v Parku osamosvojitve

Avtor članka: OZVS Litija - Šmartno

V sredo, 24. junija 2026, je Občina Litija v Parku osamosvojitve pripravila osrednjo občinsko slovesnost ob dnevu državnosti, ki so se je udeležili tudi članice in člani Območnega združenja veteranov vojne za Slovenijo Litija - Šmartno.

Na slovesnosti so se skupaj poklonili osamosvojitvenim dogodkom in se spomnili vseh, ki so s svojim delovanjem prispevali k nastanku samostojne Slovenije.

Zbrane so nagovorili predstavniki Občine Litija, OZVS Litija - Šmartno, Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve (VSO) Litija - Šmartno ter Policijskega veteranskega društva Sever Litija - Šmartno. Med udeleženci so bili tudi praporščaki veteranskih organizacij, kulturni program so s svojim nastopom obogatili učenci Osnovne šole Litija.

SVETOVNI DAN FIZIOTERAPIJE 2026
PREPREČITE BOLEZNI SRCA IN ŽILJA Z VEČ GIBANJA
 8. september 2026

Srčno-žilne bolezni so pomemben javnozdravstveni izziv. Pri njihovem preprečevanju, zdravljenju in rehabilitaciji ima pomembno mesto tudi gibanje – prav tu ima fizioterapija posebno vlogo.

Fizioterapevt pomaga posamezniku izbrati varno in učinkovito telesno dejavnost glede na njegovo zdravstveno stanje in telesne sposobnosti.

Koristi redne telesna dejavnosti:

- pomaga ohranjati zdravo srce in ožilje,
- izboljšuje telesno zmogljivost,
- pomaga pri nadzoru telesne teže,
- večja kvaliteta življenja,
- podaljšuje življenje.

Kaj lahko naredim sam?

- več hodim,
- manj sedim,
- gibanje vključim v vsakdan (kaj mi je všeč?),
- postopno povečujem zmogljivost,
- po potrebi poiščem strokovni nasvet.

»GIBANJE JE NALOŽBA V ZDRAVJE.«

Vir: Zdravstveno kmetijsko gospodarstvo Slovenije

DUŠEVNO ZDRAVJE
Mednarodni dan preprečevanja samomora
SPREMENIMO STIGMO IN TIŠINO V ODPRTOST, PODPORO, RAZUMEVANJE
 10. septembra 2026

V letu 2024 je v Sloveniji zaradi samomora umrlo 363 oseb, od tega je bilo 275 moških in 88 žensk. Samomorilni količnik je najvišji v treh starostnih skupinah, in sicer 10–14 let, 30–39 let ter 85 let in več. Vzpodbudno je, da je opazen trend upadanja ali stagnacije smrti zaradi samomora v starostni skupini 10–14 let. Namreč, preprečevanje samomora se začne mnogo prej, preden težave sploh nastanejo in ga oseba stori. Zaradi tega se prizadevamo izvajati preprečevalne ukrepe v različnih sektorjih, za katere upamo, da bodo dosegla čim več prebivalstva različnih generacij. To je naloga, ki se ji je potrebno posvečati skozi vse leto.

NA TA NAČIN OZAVEŠČAMO VAS, DA LAHKO OZAVEŠČATE SVOJEGA SOSEDA, SORODNIKA, SODELAVCA ALI SOŠOLCA.

POMAGAJMO SKUPAJ, NAJBOLJŠE DELUJEMO S SKUPNIMI MOČMI.

VIRI POMOČI:

- pokliče 112 oziroma pojdite na najbližjo urgentno službo
- 116 123 – Zaupni telefon Samaritan, brezplačen, 24 ur na dan, vse dni v letu
- tel. 01 520 99 00, vsak dan 19.00–7.00
- oseben zdravnik ali dežurni zdravnik
- tel. 01 587 49 00, vsak dan 16.00–8.00, Enota za krizne intervencije (EKI) na Grabovičevi 44b v Ljubljani
- TOM 116 111: za otroke in mladostnike, brezplačno 12.00–20.00
- za razbremenitve in svetovalne pogovore Center za krepitev zdravlja ZD Litija

Katoliški samomorilni center v letu 2024 v posameznih slovenskih regijah, primerljivi s skupnim katoliškim samomorilnim v letu 2024 v Sloveniji
 Zbir: Biser, uradno izdaje

Odkupujem stripe

iščem večje količine in zbirke stripov.
 Odkupujem stare in nove stripe različnih serij in založb.
 Poštena cena in takojšnje plačilo.
 Kontakt: 041 276 687, Roman

Jabolčna nedelja, nedelja, 4. oktober 2026

Avtor članka: Društvo za razvoj podeželja LAZ

Ko se narava odene v najlepše jesenske barve in zrak zadiši po domačih dobrotah, je čas za druženje, smeh ter uživanje v pristnih okusih podeželja. Preplet tradicionalne kulinarike in sodobnih okusov navdušuje obiskovalce ter prepriča še tako zahtevne gurmane.

Zgornja Jablanica je prijetna vas v osrčju Jablaniške doline, obdana s travniki, gozdovi in slikovitimi griči. Kraj zaznamujejo bogata podeželska tradicija, povezanost domačinov ter številne društvene in kulturne dejavnosti, ki ohranjajo pristno življenje na podeželju. Sadjarstvo, predvsem pridelava jabolk, je skozi generacije predstavljalo pomemben del življenja domačinov in še danes ostaja simbol rodovitnosti, domačnosti ter spoštovanja narave. Prav zato Društvo LAZ v poklon jablani in jabolku organizira **Jabolčno nedeljo**.

Jabolčna nedelja bo potekala v nedeljo, **4. oktobra 2026, od 10.00 dalje** pred gasilskim domom v Zgornji Jablanici (Zgornja Jablanica 1, 1275 Šmartno pri Litiji).

V Društvu LAZ za vas pripravljamo pestro kulinarčno ponudbo jedi iz **jabolk** – ponudili vam bomo sladke in slane jabolčne dobrote ter tudi kakšno kulinarčno presenečenje. Raznoliki okusi bodo razvajali vaše brbončice in vas povabili k odkrivanju novih kombinacij.

Na stojnicah se bodo predstavili lokalni ponudniki in rokodelci, ki bodo s svojimi izdelki prikazali bogastvo domače ponudbe, znanja in tradicije. Najmlajši bodo lahko svojo ustvarjalnost razvijali v otroškem kotičku ter sklepali nova prijateljstva. Za prijetno vzdušje bo poskrbela dobra domača glasba, ne bo pa manjkal niti srečelov z zanimivimi nagradami. Prva nedelja v oktobru je od sedaj namenjena prijetnemu druženju in zabavi za vso družino ter poklonu jablani in jabolčnim dobrotam.

Vabljeni na kulinarčno doživetje v naravi – **v nedeljo, 4. oktobra 2026!**

Več informacij: www.laz.si, drustvo.laz@gmail.com, 051 312 739 (Mojca) ali 030 285 823 (Barbara) – spremljajte nas na FB-strani: Društvo Laz.

NOVO

Jabolčna nedelja

4. oktober 2026

Gasilski dom Jablanica

Šmartno pri Litiji

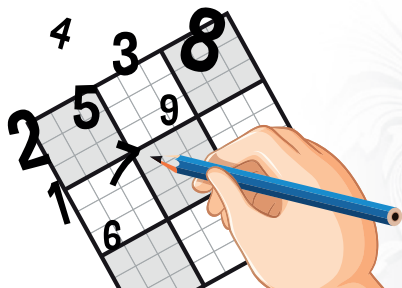
Organizator dogodka:
 Društvo za razvoj podeželja LAZ

Spremljajte nas:
www.laz.si
www.jablaniskadolina.si
 FB: Društvo Laz

					SESTAVIL: RAJKO ORISHA	STEKLENICA ZA MINERAL. VODO IZ SLATINE	ŽENSKA, KI VODI IZLETE POKLICNO	IVERNA PLOŠČA, IVERICA (POG.)	BELA KRISTALNA SNOV ZA SOLJENJE HRANE	DEL VOJVODINE NA SZ SRBIJE	ORIGINALNA KRATICA ZA UMETNO INTELIGENCO	PRAVO- SLAVNA PODOBA	HRVAŠKI POLITIK, IVICA (1944-2007)
					ŠVICARSKA POTNIŠKA LETALSKA DRUŽBA								
					POMEMBEN USPEH, ZMAGA (EKSPR.)								
					ANGLEŠKA PEVKA, LAURIE BLUE ADKINS					OLGA ČEČKOVA			
					TRAČNICA				MEĐENA ROSA				
					25. IN 10. ČRKA ABECEDE				LETLOVIŠČE PRI KOPRU				
										GRŠKI BOG PASTIRJEV			
										JOKA JOČA ŽENSKA			
KRIŽANKE CAJTING NET (5.02)	ČLAN TABORNIKOM PODOBNE ORGANI- ZACIJE	NAŠA NEKDANJA DENARNA VALUTA PRED EVRI	INDIJANSKO PLEME VZDA	VIR FOTO: CC BY-SA 4.0 SHABICHT	ŽVILSKA INDUST- RIJA IZ KAMNIKA	RAHEL SPANEC						OTOK ČAROVNICE KIRKE	OSEBA, KI SE BAŠE S HRANO, BASAC (EKSPR.)
KRATICA SLOVENSKE TISKOVNE AGENCIJE				ŽENSKO IME, ASTROLOG. KURENT			FORDOV AVTO		GORA V ZMAKEDON.				
TOVARNA ZA IZDELO- VANJE ČEV- LJARIJSKIH KOPIT				TELIČEK			ŽEN. IME, NELA (LJUBK.)		NEM. ZNAM- KA KAMIONOV				
								GRMIČASTO RASTJE V SREDZ.					
								KOREJ. AVTO					
POIZBIRI Z JEDILNIKA (GOST.)							KRŠČ. DOB- ROD. USTAN.						
							MATJAŽ JELEN						
KRAJ PRI LITVI, ARHEOL. NAJD. VAŠKE SITULE					VIŠEK, VRHUNEC (KNJIŽ.)								
PREVARA, UKANA, NPR. SKARTAMI					NAJVEČJA CELINA				KAR JE NAVARJENO NA KAJ				

Zabavni kotiček

3					7	5		
		6					9	2
				9	6		1	
	7	3						
2			5		1			6
						8	2	
	3		4	7				
4	5					6		
		2	6					9

Zahvale

FRANC BALANT
(1947–2021)

Pet let brez tebe.
In vendar ne brez tebe.

So ljudje, ki ne odidejo, ko zaprejo oči.
Preveč svetlobe pustijo za sabo, da bi lahko izginili.
Ostanejo v vetru, v tišini, v drobnih trenutkih, ki se dotaknejo srca takrat, ko najmanj pričakujemo.

Tvoja prisotnost ni več v besedah ali dotiku,
ampak v nečem še globljem –
v ljubezni, ki ostaja,
v svetlobi, ki vodi,
v miru, ki ga čutim, ko pomislim nate.

Pogrešan.
Ljubljeno.
Za vedno del nas.

V SPOMIN

Desetletje je minilo, odkar se je poslovil naš najdražji

FRANC HOSTNIK

(10. 1. 1926–23. 9. 2016)

iz Šmartnega pri Litiji, Grumova cesta 14.

Še vedno verujemo, da se bodo naše poti nekoč ponovno združile.
»Pravični pa živijo v večnost.« (Mdr 5,15)

Močno ga pogrešamo: soproga Slavi, sin Boštjan s soprogo Jelko, hči Urška ter vnuki Boštjan z Janjo, Domen in Klemen z Ano in Sofio.

ZAHVALA

Ostala je velika bolečina v naših srcih,
saj je za vedno zaprl svoje oči naš dragi mož, ati in ata

IVAN ŽUST,

Učakarjev ata

(13. 5. 1936–11. 6. 2026).

Iskrena hvala vsem za izrečeno sožalje, cvetje, sveče in darovane svete maše.
Predvsem pa smo srčno hvaležni, da ste ga pospremili na njegovi zadnji poti
in nam v bolečih trenutkih ob izgubi ljube osebe stali ob strani. Hvala tudi
gospodu župniku za opravljen obred in Mateji Jerant za govor.

Z globoko hvaležnostjo,
vsi njegovi

*Hvala za tvoje marjive dlani,
ki so nam kazale pot skozi vse dni.
V naših srcih ostaja toplina,
v naših spominih pa tvoja bližina.*

*Tvoje sklenjene roke
in tiha molitev
so nam bile
v vseh teh letih rešitev.*

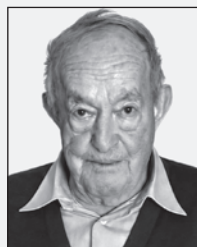
V spomin

IVANKA KOLEŠA

(11. 5. 1926–27. 8. 2021)

Pet let že tiho v Božjem miru spiš,
a v naših mislih z nami živiš.
Letos 100 let bi s tabo praznovali, a le svečo in cvetje bomo ti dali.
Hvaležni za vsak tvoj objem, nasmeh in lepo besedo
te nosimo v srcu za vedno.

Hčerka Majda ter vnuka Tatjana in Boštjan z družinama

*Ko se utruji dan, soncu roko podamo
in cvet utrhamo zanj, ki ga radi imamo.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

JANEZA KOLEŠE

(21. 4. 1940–5. 7. 2026)

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga spoštovali, ga
pospremili na njegovi zadnji poti na Primskem ter nam v teh težkih trenutkih izrekli besede sočutja,
namenili objeme, stiske rok, cvetje, sveče in darove.

Posebna in iskrena zahvala patronažni medicinski sestri Tini Berčon za njeno srčnost, strokovnost,
požrtvovalnost in skrb, ki jo je z veliko toplino namenjala našemu dragemu atu.

Iskrena hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred, pevcem za ganljivo petje, pogrebni službi za
dostojanstveno izvedbo pogreba in gospe za skrbno cvetlično okrasitev.

Hvala vsem, ki ste na kakršen koli način pomagali in s svojo prisotnostjo počastili njegov spomin.

Dragi ata, za vedno boš ostal v naših srcih in spominih.

Žalujoci: vsi njegovi

*Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče.
Ostali so spomini, ljubezen in
hvaležnost, ki živijo naprej.*

ZAHVALA

V 65. letu nas je po težki in kruti bolezni zapustil naš dragi

LOJZE PEVEC,

po domače Lambergarjev Lojz, iz Lupinice

(4. 7. 1962–6. 7. 2026).

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste nam
ob slovesu izrekli sožalje, namenili tople besede spodbude, za vsak stisk roke, telefonski klic. Hvala vsem,
ki ste darovali za svete maše in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala patronažni sestri Tini za njeno srčnost, skrb in strokovno pomoč. Posebej se zahvaljujemo
tudi družini Jere iz Razbor in družini Dragar Gavranovič iz Bernadovca za nesebično pomoč in podporo, da
ste nam vsakodnevno stali ob strani, ko smo vas najbolj potrebovali.

Žalujoci: žena Alenka, hčere Anita, Špela in Helena z družinami

*Srce je omagalo,
dih je zastal,
spomin nate bo večno ostal.*

ZAHVALA

MARIJA PERME

(4. 11. 1940–23. 6. 2026)

Dvor (Jagodnik), Šmartno

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, tolažilne besede,
podporo ter spremstvo na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala gre domačemu župniku, pevcem, pogrebni službi KSP Litija in osebi Zdravstvenega
doma Litija za sočutno in odgovorno pomoč.

Pogrešali te bomo.

Vsi njeni

Valvasorjev pogled v naravo: o živalih na Kranjskem (2. del)

Avtor članka: Tim Šteferl

Prejšnjič smo spoznali Valvasorjeve zapise o udomačenih živalih, tokrat pa se bomo dotaknili njihovih divjih sorodnikov. Največ zapisov o njih najdemo v II. knjigi *Slave vojvodine Kranjske*, v kateri opisuje gozdove po različnih delih Kranjske, ter v III. knjigi, v kateri je različnim vrstam živali namenil celotna poglavja.

Jeleni na paši pred gradom Turjak (Topografija vojvodine Kranjske, 1679)

»Sicer so na Kranjskem tudi mnogotere druge divje živali – velike in majhne. Obstaja kar veliko lepih risov (**riseu**), ki so čisto tigrasti. Prav tako so veliki in majhni medvedi (ki jim po kranjsko pravijo **medu-ed**).« Medvedov je bilo, tako kot danes, veliko v gozdovih okoli Kočevja. Valvasor zraven zapiše tudi anekdoto, ki se je zgodila knezu Auerspergu, ko se je odpravil na lov za medvedom v enega izmed teh gozdov. Valvasor poroča, da so takrat v enem dnevu ustrelili kar osem medvedov, eden od teh pa naj bi smrtno ranil dvanajst lovskih hlapcev, ki so gonili divjad. Ko se je sprivil na trinajstega, ki se je pisal Bär (nem. Medved), ga je smrtno zadel eden od lovcev.

»**Jelene** tudi pogosto najdemo, občasno pa tudi velike divje prašiče (**douje preschez**). V kronikah in listinah mesta Ljubljane beremo, da so leta 1342 v zimskem času ujeli divjega prašiča, ki je tehtal sedem centov.« Kot smo brali prejšnjič, je Valvasor pri domačih živalih opisal kraškega ovčarja, med divjimi pa se je posvetil njegovemu bratrancu, volku, ki je bil tedaj na Kranjskem zelo številčen in je kmetom povzročal ogromno škodo. Zapiše takole: »Volk (**vouk**) teka okoli več kot le prav prepogosto in dela ubogim kmetom veliko škodo, raztrga njihove konje ter jim do smrti pogrize ovce, koze, krave in vsakovrstno živino ...« Čeprav volk navadno ni nevaren človeku in se mu v naravi raje umakne, pa je polihistor zapisal, da volkovi včasih napadejo tudi ljudi, zato bralca posvari, da po nekaterih krajih ne sme potovati sam: »Pozimi 1655. leta so volkovi poškodovali veliko ljudi, nekaj pa so jih kar pobili; posebej okrog Turjaka in Čušperka.«

Nadalje Valvasor navaja številno drugo divjad, ki jo najdemo na Kranjskem: **lisice, zajce, kune, podlasice, srne, kozoroge, ježe, jazbece in divje mačke**. Zanimiv pa je Valvasorjev opis nenavadnih »krogel«, ki jih je mogoče najti v telesu gamsov. »Tukaj se ravno tako prav radi zadržujejo tudi gamsi (**doujakosa**). Nekateri med njimi nosijo v svojem telesu slavne krogle, ki so običajno tako velike kot šiške, pa tudi večje ali manjše. Pred dvema letoma sem jih nekega dobremu prijatelju poslal v tujo deželo in med njimi je bila ena tako velika kot kurje jajce in je marsikaterega spravila v začudenje. Te krogle prenašajo in pošiljajo v tuje dežele.« V tem primeru je šlo najverjetneje za kepe dlak ali neprebavljivih rastlinskih delov, ki se med procesom prebave strdijo v zelo trdo kepo, ki ji strokovno rečemo tudi bezoar. Te še danes pogosto najdemo v prebavilih, še posebej v vampu prežvekovalcev. Od srednjega veka pa vse do 18. stoletja so bezoarji veljali za čudežno zdravilo zoper zastrupitve, kugo, kačje ugrize in epilepsijo, zato ne preseneča, da so jih v Valvasorjevem času pošiljali v tujino.

Valvasorjeve navedbe o divjih živalih pričajo, da je bila Kranjska v 17. stoletju pravi raj za divje živali. Prostoživeče živali (lovne vrste divjadi), ki jih je navedel Valvasor, še vedno naseljujejo območje Slovenije, vendar v preteklosti ni bilo vedno tako. Zaradi pretirane lova so neke v 17. stoletju iz naših gora izginili kozorogi, v drugi polovici 19. stoletja iz gozdov jeleni ter konec 19. stoletja še risi. Za marsikatero divjo žival so bile razpisane lovne nagrade. Leta 1770 je Marija Terezija ukazala divje prašiče v prosti naravi povsem zatreti, zato so bili do začetka 20. stoletja praktično iztrebljeni. Jelene in kozoroge so v naše kraje ponovno naselili konec 19. stoletja, rise pa leta 1973.

Nadaljevanje prihodnjič ...

Nesrečni lov na medveda v kočevskih gozdovih (Slava vojvodine Kranjske, 1689)